

การจัดตั้งสถานบันเทิงแบบครบวงจร และธุรกิจกาสิโนที่ถูกกฎหมาย

บทนำ

เมื่อกล่าวถึงการเปิดสถานบันเทิงครบวงจร (Entertainment Complex) หลายคนอาจจะมองว่าเป็นเรื่อง ที่ค่อนข้างใหม่สำหรับประเทศไทย แต่ในความเป็นจริงแล้ว การจัดตั้งธุรกิจกาสิโนถูกผลักดันมาทุกยุคทุกสมัย และมีการถกเถียงกันถึงข้อดีและข้อเสียที่จะได้รับมาโดยตลอด ฝ่ายที่พยายามผลักดันให้สถานกาสิโนเปิดได้ถูกกฎหมายนั้น มีมุมมองหลักจากเหตุผลทางเศรษฐกิจ คือ ช่วยเร่งการกระตุ้น เศรษฐกิจ ดึงดูดการลงทุนและนักท่องเที่ยว อีกทั้งยังช่วยเพิ่ม รายรับจากภาษี การสร้างงาน หรือแม้แต่เป็นการดึงประชาชน ในประเทศไม่ให้ไปเล่นพนันในประเทศอื่น เพื่อลดการรั่วไหล ของรายได้ไปนอกประเทศ ขณะที่ฝ่ายคัดค้านมีแนวคิด และมุมมองด้านสังคมเป็นหลัก โดยมองว่าการเปิดให้มี สถานกาสิโนถูกกฎหมายในประเทศไทย จะก่อให้เกิดผลกระทบ ทางสังคมตามมามากมาย ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของยาเสพติด การฟอกเงิน โสเภณี อาชญากรรม ฯลฯ อีกทั้งเห็นว่าเม็ดเงิน ที่ได้จากสถานกาสิโนไม่将会有มีจำนวนมหาศาลเท่าใดก็ไม่คุ้มกับ ผลกระทบและความเสียหายระยะยาวที่จะเกิดกับสังคมไทย ดังนั้น การเปิดสถานบันเทิงแบบครบวงจรและธุรกิจกาสิโน ถูกกฎหมายจึงยังไม่สามารถเกิดขึ้นได้ในประเทศไทย อย่างไรก็ตาม จากสถานการณ์เปลี่ยนแปลงในระบบเศรษฐกิจทั่วโลก ในปัจจุบัน ประกอบกับสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อ ไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลให้ไทยต้องกลับมาพิจารณาถึง ประโยชน์ในการจัดตั้งธุรกิจดังกล่าวอีกครั้ง เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ ส่งเสริมอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ก่อให้เกิดการสร้างงานและรายได้ ให้กับประเทศ

Academic Focus

ธันวาคม 2566

สารบัญ

บทนำ	1
ความเป็นมาและสภาพปัญหา	2
กรณีศึกษาธุรกิจกาสิโนในต่างประเทศ	5
แนวทางการจัดตั้งกาสิโน	17
ในประเทศไทย	
ความเห็น และข้อสังเกตจากหน่วยงาน	20
และนักวิชาการที่เกี่ยวข้อง	
บทสรุปและความคิดเห็นของผู้ศึกษา	24
ข้อเสนอแนะ	25
บรรณานุกรม	27

เอกสารวิชาการอิเล็กทรอนิกส์

สำนักวิชาการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

<http://www.parliament.go.th/library>

ความเป็นมาและสภาพปัญหา

จุดเริ่มต้นของแนวคิดการเปิดกาสิโนในประเทศไทยเริ่มขึ้นเมื่อปี 2546 สมัยรัฐบาล พันตำรวจโท ดร.ทักษิณ ชินวัตร เป็นนายกรัฐมนตรี โดยได้มีการศึกษาอย่างจริงจังเกี่ยวกับการสร้างกาสิโนในรูปแบบสถานบันเทิงแบบครบวงจร และต่อมาในปี 2551 โดยนายสมักร สุนทรเวช ซึ่งดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีขณะนั้น ได้ผลักดันให้ศึกษาธุรกิจกาสิโนเป็นวาระแห่งชาติอย่างจริงจังอีกครั้ง โดยให้เหตุผลตามแบบอย่างต่างประเทศ ที่ธุรกิจการพนันสามารถสร้างรายได้ให้กับภาครัฐเพื่อนำไปสนับสนุนในกิจการการพัฒนาประเทศต่อไป แต่สุดท้ายก็ไม่สามารถเกิดขึ้นได้ เนื่องจากยังคงมีหลายฝ่ายคัดค้านและมีความกังวลในหลาย ๆ ด้าน อาทิ การไม่มีมาตรการทางกฎหมายในการควบคุมกำกับดูแลการพนัน หรือความล้มเหลวในการป้องกันหรือแก้ไขปัญหาการพนันที่มีอยู่ ถัดมาในปี 2554 สมัยรัฐบาลนางสาวยิ่งลักษณ์ ชินวัตร ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี โดยนายวันชัย สรสุกุล ผู้อำนวยการสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล ได้เสนอให้รัฐบาลพิจารณาแก้ไขพระราชบัญญัติสำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาลเพื่ออนุญาตให้มีการออกสลากที่มีความหลากหลายและเปิดสถานประกอบการท่องเที่ยวครบวงจรซึ่งรวมถึงกาสิโน แต่รัฐบาลในขณะนั้นเห็นว่ายังไม่ใช่เรื่องจำเป็นเร่งด่วน แนวความคิดดังกล่าวจึงตกไป (วิลาสินี, 2560) กระทั่งมีการเสนอแนวคิดให้มีการเปิดกาสิโนอย่างถูกกฎหมายอีกครั้งเมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2558 โดยสมาชิกสภาปฏิรูปแห่งชาติ (สปช.) จำนวน 12 คน ในนาม “กลุ่มรักชาติ” นำโดยพันตรี อาณันย์ วัชรโรทัย และคณะ เพื่อกระตุ้นการขับเคลื่อนเศรษฐกิจภายในประเทศ โดยการจัดเก็บรายได้จากกาสิโน ถูกกฎหมายเข้าสู่รัฐ สร้างงานและรายได้ให้กับประชาชนภายในท้องถิ่นและป้องกันการลักลอบเปิดกาสิโน ผิดกฎหมาย อีกทั้งในแต่ละปียังพบว่า มีประชาชนไทยจำนวนมากหลั่งไหลเข้าใช้บริการกาสิโนที่ตั้งอยู่ในประเทศเพื่อนบ้านรอบ ๆ ประเทศไทย ทั้งกัมพูชา ลาว เวียดนาม มาเลเซีย และสิงคโปร์ ซึ่งกลุ่มคนเหล่านี้ ได้นำเงินออกไปใช้จ่ายนอกประเทศเป็นจำนวนมาก ดังนั้น รัฐบาลไทยจึงควรพิจารณาเปิดสถานบันเทิงแบบครบวงจรเพื่อดึงเม็ดเงินที่ไหลออกกลับเข้าสู่ประเทศ ทั้งนี้ กลุ่มรักชาติได้มีการนำเสนอมาตรการเพื่อป้องกันความเสี่ยงและกำหนดให้กลุ่มผู้ใช้บริการหลักเป็นนักท่องเที่ยวต่างชาติ แต่ท้ายที่สุดเรื่องดังกล่าวก็ไม่ได้มีการเสนอเข้าสภาปฏิรูปแห่งชาติและไม่ได้ถูกบรรจุอยู่ในแผนการปฏิรูปประเทศ (เปิดใหม่)ไลน์ข้อเสนอชุดกาสิโน (อีกแล้ว) มาได้ยังไง, 2558)

กระทั้งในการประชุมสภาผู้แทนราษฎรชุดที่ 25 ปีที่ 3 ครั้งที่ 9 (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) เมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน 2564 และครั้งที่ 12 (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) เมื่อวันที่ 2 ธันวาคม 2564 ได้มีมติตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาการเปิดสถานบันเทิงแบบครบวงจร (Entertainment Complex) การจัดเก็บรายได้และภาษีจากธุรกิจกาสิโนถูกกฎหมายและมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหา บ่อนการพนันผิดกฎหมาย การแพร่ระบาดของตู้เกมพนันไฟฟ้าและการพนันออนไลน์ และเมื่อคณะกรรมการฯ ได้จัดทำรายงานดังกล่าวแล้วเสร็จ ได้นำเสนอต่อที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 25 ปีที่ 4 ครั้งที่ 21 (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) วันที่ 12 มกราคม 2566 โดยที่ประชุมได้มีมติเห็นชอบด้วยกับรายงาน และข้อสังเกตของคณะกรรมการฯ ต่อมารัฐบาลชุดปัจจุบันซึ่งมีนายเศรษฐา ทวีสิน เป็นนายกรัฐมนตรี สภาผู้แทนราษฎรได้บรรจุญัตติที่เกี่ยวกับการเปิดสถานบันเทิงครบวงจร (Entertainment Complex) ในการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 26 ปีที่ 1 ครั้งที่ 27 (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) วันที่ 26 ตุลาคม 2566

โดยที่ประชุมได้มีมติให้คณะกรรมการวิสามัญพิจารณาญัตติดังกล่าวให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลา 90 วัน (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2566)

นับเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญของประเทศไทยในประเด็นแนวคิดการทำการพนันให้เป็นเรื่องที่ถูกกฎหมาย เนื่องจากปัจจุบันประเทศไทยต้องเผชิญกับปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ อันเนื่องมาจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และภาวะเศรษฐกิจตกต่ำทั่วโลก ส่งผลให้รายได้โดยรวมของประเทศลดน้อยลง ประเทศไทยจึงจำเป็นต้องหาแนวทางในการกระตุ้นเศรษฐกิจ และหารายได้เข้าประเทศในรูปแบบอื่น อาทิ การสร้างรายได้จากสถานบันเทิงแบบครบวงจร เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวมาใช้จ่าย ซึ่งจะเป็นการสร้างรายได้เข้าประเทศอีกทางหนึ่ง ดังตัวอย่างการดำเนินธุรกิจสถานบันเทิงแบบครบวงจรของสาธารณรัฐสิงคโปร์ มาเลเซีย และเขตบริหารพิเศษมาเก๊าที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินการโดยให้สัมปทานบริษัทประกอบธุรกิจสถานบันเทิงแบบครบวงจรที่มีชื่อเสียงระดับโลก อาทิ MGM Sands Genting จนสามารถกระตุ้นการท่องเที่ยวและสร้างรายได้ต่อปีให้กับประเทศเหล่านั้นเป็นจำนวนมหาศาล อย่างไรก็ตาม กรณีการเปิดสถานบันเทิงแบบครบวงจรยังคงเป็นประเด็นที่มีความอ่อนไหว ยากต่อการตัดสินใจ เนื่องจากยังคงมีทั้งผู้สนับสนุนและผู้คัดค้าน (ดังตารางที่ 1) ดังนั้น การตัดสินใจเชิงนโยบายจึงจำเป็นต้องพิจารณาจากบริบทต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการศึกษาจากบทเรียนและประสบการณ์จากต่างประเทศที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินการมาเป็นแบบอย่างร่วมด้วย

มุมมองและผลกระทบจากการเปิดสถานบันเทิงครบวงจร

ตารางที่ 1 มุมมองและผลกระทบจากการเปิดสถานบันเทิงครบวงจร

ผลกระทบเชิงบวก (ฝ่ายสนับสนุน)	ผลกระทบเชิงลบ (ฝ่ายคัดค้าน)
กระตุ้นการพัฒนาเศรษฐกิจ สร้างงาน สร้างรายได้ ดึงดูดการลงทุนและการท่องเที่ยว ดึงเม็ดเงินกลับสู่ประเทศโดยจะช่วยให้ดึงดูดประชาชนที่ชอบเล่นการพนันที่ต้องข้ามประเทศเพื่อเดินทางออกไปเล่นบ่อนในต่างประเทศ กลับมาหมุนเงินสร้างรายได้แบบถูกกฎหมายให้กับไทย ปกป้องประชาชนที่ใช้บริการไม่ถูกหลอกหรือโดนเอาเปรียบ ในสิ่งที่ไม่มีความคุ้มครอง ประเทศทันสมัยล้วนมีกาสิโนที่ถูกกฎหมาย ดังนั้น การอนุญาตให้มีกาสิโนที่ถูกกฎหมายจึงเป็นอะไรที่ควรต้องมี	การพนันผิดหลักศาสนาและวัฒนธรรม ยากต่อการควบคุมปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการฟอกเงิน องค์กรอาชญากรรม การทุจริตคอร์รัปชัน วงการแพทย์พูดถึงโรคปัญหาติดการพนัน ซึ่งหลายประเทศมองว่าเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องยากและต้นทุนสูง ภาษีการพนันอาจจะมาจากคนจนมากกว่าคนรวย ก่อให้เกิดปัญหาทางสังคม อาทิ ปัญหาเยาวชนติดการพนัน ปัญหาล้มละลาย ปัญหาครอบครัวแตกแยก ปัญหาอาชญากรรม

ที่มา: ศิริพร ยอดกมลศาสตร์. (2565). กาสิโนถูกกฎหมาย อาจไม่ง่ายเหมือนสูตรสำเร็จ. สืบค้น 25 พฤษภาคม 2565 จาก https://www.gamblingstudy-th.org/issues_topic_1/382/1/1/legalized-casino-difficulty/

ปัจจุบันสถานการณ์การพนันในประเทศไทย พบว่ายังคงไม่อนุญาตให้ธุรกิจการพนันเป็นสิ่งที่ถูกกฎหมาย โดยนักพนันชาวไทยจำนวนมากยังคงเดินทางข้ามพรมแดนเพื่อไปเล่นการพนันในประเทศเพื่อนบ้านที่อนุญาตให้มีบ่อนถูกกฎหมายหรือที่เรียกว่ากาสิโน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกัมพูชา ลาว และเมียนมา ขณะที่บ่อนผิดกฎหมายในประเทศไทยมีแนวโน้มขยายตัวเพิ่มมากขึ้นในหลายพื้นที่ อีกทั้งยังเป็นแหล่งมั่วสุมที่ยากต่อการควบคุม แม้รัฐจะใช้มาตรการในการปราบปรามอย่างไรก็ไม่สามารถลดจำนวนและทำให้การเล่นพนันที่ผิดกฎหมายหรือการพนันออนไลน์หมดสิ้นไปได้ ซึ่งการเล่นการพนันที่ผิดกฎหมายดังกล่าว ทำให้รัฐสูญเสียงบประมาณในการใช้จ่ายเพื่อบังคับใช้กฎหมายจำนวนมากแต่กลับไม่สามารถเก็บค่าธรรมเนียมหรือภาษีจากการเล่นพนันดังกล่าวได้ ค่าธรรมเนียมและภาษีที่ได้รับจากการเล่นพนันที่ได้รับอนุญาตในปัจจุบันมีจำนวนน้อยไม่อาจชดเชยงบประมาณที่รัฐสูญเสียไปในการปราบปรามการเล่นพนันได้ ทั้งนี้ จากการศึกษาที่ผ่านมา พบว่า รายได้จากธุรกิจการพนันผิดกฎหมายในประเทศไทยมีมูลค่าสูงขึ้นแทบทุกปีและคาดว่าในอนาคตเงินรายได้ดังกล่าวจะสูงกว่านี้มาก จากสถิติคดีของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ อ้างอิงโดยสำนักงานสถิติแห่งชาติระบุว่า ปี 2560-2562 มีการรับแจ้งคดีความผิดที่เกี่ยวกับการพนันทุกประเภทเฉลี่ยปีละ 42,000 คดี จับกุม 56,000 คดี มีผู้ต้องหาปีละเกือบ 90,000 คน ในจำนวนนี้เป็นคดีบ่อนการพนันที่มีเล่นตั้งแต่ 20 คนขึ้นไป รับแจ้งเฉลี่ยปีละ 86 คดี จับกุม 900 คดี มีผู้ต้องหาเกือบ 2,500 คน โดยกรุงเทพมหานครเป็นจังหวัดที่มีบ่อนเยอะที่สุด (เปิดสถิติคดีบ่อนทั่วประเทศ อยู่ที่ไหน-จับได้เท่าไร, 2564) นอกจากนี้ ในส่วนของธุรกิจการพนันออนไลน์ในประเทศพบว่ามีรายได้ กว่า 3 ล้านล้านบาท ต่อเดือนหรือปีละ 36 ล้านล้านบาทต่อปี (ถึงเวลาไทยเปิด 'กาสิโน' ดึงดูดนักท่องเที่ยว สร้างรายได้เข้าประเทศ?, 2564) ขณะที่การปราบปรามบ่อนผิดกฎหมายดังกล่าวดูเหมือนว่าจะยังไม่ประสบความสำเร็จมากนัก ซึ่งที่ผ่านมามองเห็นได้ว่า แม้จะมีการเข้าหลายบ่อน เข้าจับกุม หรือไล่ตามปิดเว็บไซต์และแอปพลิเคชันพนันต่าง ๆ แต่สุดท้ายก็ไม่สามารถจับกุมและลงโทษเจ้ามือ เจ้าของบ่อน เจ้าของสถานที่ หรือแม้แต่เจ้าของเว็บไซต์พนัน ส่วนหนึ่งอาจเพราะกฎหมายปราบพนันของไทยยังล้าหลัง ไม่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน รวมถึงนโยบายในการบริหารจัดการภาครัฐที่อาจยังไม่ชัดเจน

สำหรับประเทศไทย กฎหมายเกี่ยวกับการพนันอย่างเป็นทางการฉบับแรกคือพระราชบัญญัติการพนัน พ.ศ. 2473 ต่อมามีการปรับปรุงเพียง 1 ครั้ง และประกาศใช้ในราชกิจจานุเบกษาโดยเรียกว่า “พระราชบัญญัติการพนัน พุทธศักราช 2478” โดยที่ภายหลังจากนั้นแม้จะมีการนำเรื่องนี้ขึ้นมาพิจารณาหลายครั้งในการประชุมสภาผู้แทนราษฎร แต่ก็ไม่เคยมีการปรับปรุงกฎหมายการพนันให้ทันสมัยอย่างเป็นทางการจนกระทั่งปัจจุบัน กล่าวได้ว่า พ.ร.บ. การพนันฯ ของไทยถูกใช้มาแล้วกว่า 7 ทศวรรษ (เช็คลิสต์ “กาสิโน” 6 ประเทศรอบไทย แหล่งดูนักท่องเที่ยวสายเสี่ยงโชค, 2564) ส่งผลให้ไทยในขณะนี้ประสบกับสถานการณ์ปัญหาการพนันและการบังคับใช้กฎหมาย สรุปลงโดยสังเขปได้ดังนี้

1) ลักษณะของความผิดการพนันเป็นความผิดที่สามารถกระทำได้ง่ายโดยอาศัยเครื่องมือสื่อสารหรืออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ เช่น โทรศัพท์มือถือ เครื่องข่ายอินเทอร์เน็ต เป็นต้น และยังมีลักษณะเป็นการส่วนตัวมากกว่า ซึ่งบางครั้ง อุปกรณ์ จำนวนคน และสถานที่ก็ไม่ใช่อุปกรณ์หรืออุปกรณ์ในการกระทำความผิดอันมีลักษณะแตกต่างจากการกระทำความผิดบางประเภท เช่น ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด หรือความผิดเกี่ยวกับโสเภณี เป็นต้น ซึ่งจะอาศัยปัจจัยบางอย่างเข้ามาเสริมจึงจะสามารถกระทำความผิดได้ ดังนั้น โอกาสล่วงรู้

การกระทำความผิดของเจ้าพนักงานจึงทำได้ยาก เว้นแต่กรณีที่มีการเปิดเป็นกิจจะลักษณะซึ่งทำให้เจ้าพนักงานตรวจสอบได้ง่าย

2) ทศนคติของประชาชนเห็นว่าการพนันมิใช่สิ่งชั่วร้าย ถึงแม้กฎหมายจะบัญญัติไว้ว่าเป็นความผิดต่อกฎหมาย ก็ผิดเฉพาะในส่วนของกฎหมายที่เป็นข้อห้าม (Mala Prohibita) ผู้กระทำความผิดจึงไม่ถูกตั้งข้อรังเกียจจากสังคม ในขณะที่เดียวกันผู้กระทำความผิดก็มักจะไม่รู้ถึงการกระทำแต่อย่างใด ชำร่วยบางชุมชนมีการเล่นการพนันกันเป็นส่วนใหญ่ เช่น ชุมชนแออัดต่าง ๆ เป็นต้น

3) สภาพของการกระทำความผิดเกี่ยวกับการพนันมีลักษณะเป็นพฤติกรรมเสพติดอย่างหนึ่ง จึงเป็นการยากที่จะขจัดลักษณะนิสัยเช่นนี้จากตัวผู้กระทำความผิดได้ง่าย

4) โทษที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการพนัน พุทธศักราช 2478 เป็นโทษที่มีลักษณะเบา กล่าวคือ โทษจำคุกอย่างสูงสุดไม่เกิน 3 ปี หรือปรับไม่เกิน 5,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับเท่านั้น จึงไม่ก่อให้เกิดความเกรงกลัวต่อโทษได้

5) การกระทำความผิดเกี่ยวกับการพนันมักทำเป็นขบวนการในรูปแบบขององค์กรอาชญากรรม โดยมีการใช้อำนาจของผู้มีอิทธิพลในระดับท้องถิ่น อิทธิพลทางการเมือง หรืออิทธิพลของข้าราชการเข้ามาเกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญในการบังคับใช้กฎหมายของเจ้าพนักงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งขบวนการหรือองค์กรอาชญากรรมดังกล่าวมีเครือข่ายโยงใยหลายชั้น หรือเกี่ยวพันกับต่างประเทศด้วยก็ยิ่งจะเป็นการยากที่จะสืบสาวไปถึงผู้บงการหรือชักใยอยู่เบื้องหลังได้

6) ในการปราบปรามเจ้าของบ้านที่เปิดบ่อนการพนันมักจะอ้างว่าตนเป็นเพียงผู้ให้เช่าบ้านเท่านั้น ไม่มีส่วนรู้เห็นในการจัดให้เล่นการพนันในบ้านของตนทำให้ไม่สามารถดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดที่แท้จริงได้

จากข้อสังเกตที่กล่าวมาแล้วจะเห็นว่า ในปัจจุบันมีกฎหมายที่ใช้ควบคุมการเล่นการพนัน คือ พระราชบัญญัติการพนัน พุทธศักราช 2478 แต่ยังไม่สามารถครอบคลุมเหตุผลที่กล่าวมา แม้ในปัจจุบันจะมีมาตรการเสริมในเรื่องกฎหมายฟอกเงินก็ต้องแสวงหาพยานหลักฐานที่มีน้ำหนักเพียงพอและเป็นการแก้ไข ปัญหาที่ปลายเหตุ กล่าวคือ ต้องมีความผิดเกิดขึ้นแล้วจึงจะดำเนินการทางกฎหมายได้ ผลลัพธ์ที่ได้แม้จะมีกฎหมายในส่วนของ การบังคับใช้ในการป้องกันการเล่นการพนันไม่สามารถบังคับได้จริง ตามหลัก Crime Control หรือการควบคุมอาชญากรรม ในบางครั้งเจ้าพนักงานผู้ปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องมองเป็นเรื่องเล็กน้อย เช่น การพนันออนไลน์ เป็นต้น ก็ส่งผลให้เกิดธุรกิจสีเทาที่มีการเรียกรับผลประโยชน์เกิดขึ้น มีการทุจริตติดสินบน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เกิดการเอาเปรียบผู้เล่น และผู้ได้รับความเสียหายก็คือประชาชนในที่สุด (ฉนวนรัฐภูมิ สารรักษ์, 2561)

กรณีศึกษาธุรกิจกาสิโนในต่างประเทศ

สาธารณรัฐสิงคโปร์

สิงคโปร์เป็นประเทศที่กล่าวได้ว่าประสบความสำเร็จในการอนุญาตให้มีกาสิโนถูกต้องตามกฎหมาย ภายใต้โครงการ IRs : Casinos Integrated Resort ในปี 2005 เพื่อให้กาสิโนไม่ได้เป็นเพียงแค่ออนธรรมาดาทั่วไป และเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวจากทั่วโลกให้เข้ามาเยือนสิงคโปร์ ดังนั้น สิงคโปร์จึงได้เนรมิตให้เป็นธุรกิจแบบ

รีสอร์ทครบวงจร ทั้งสถานที่พักผ่อน ศูนย์รวมความบันเทิง และธุรกิจต่าง ๆ จนออกมาเป็นดินแดนมหาสนุกที่มารีนาเบย์แซนด์ (Marina Bay Sands) และรีสอร์ททเวิลด์ เซ็นโตซ่า (Resorts World Sentosa) โดยใช้เงินลงทุนราว 5,000 ล้านดอลลาร์สิงคโปร์ โครงการทั้งสองแห่งนี้กล่าวได้ว่ามีรูปแบบที่แตกต่างกัน โดยมารีนาเบย์เน้นธุรกิจรูปแบบ Meeting, Incentives, Convention and Exhibition (MICE) และการมอบประสบการณ์การใช้ชีวิตแบบหรูหรา ขณะที่เซ็นโตซ่าจะเน้นธุรกิจท่องเที่ยว ศูนย์รวมของความสุขสำหรับครอบครัว อาทิ สวนสนุก ธีมภาพยนตร์อย่างยูนิเวอร์แซล สตูดิโอ สิงคโปร์ (Universal Studios Singapore) พิพิธภัณฑ์สัตว์น้ำ S.E.A. Aquarium สวนน้ำ Adventure Cove Waterpark พร้อมโรงแรมที่มีชื่ออย่าง Hard Rock คอยรองรับการให้บริการที่พักแก่นักท่องเที่ยวที่มาเยือนสถานที่แห่งนี้ ซึ่งภายหลังจากการเปิดก่อให้เกิดรายได้มหาศาล ทั้งนี้ ที่ผ่านมามาร์กาสิงคโปร์นับว่าเป็นอีกหนึ่งประเทศที่มีความอนุรักษ์นิยมสูงมาก ซึ่งเมื่อก่อนมุมมองธุรกิจกาสิโนของชาวสิงคโปร์ คือ กาสิโนจะก่อให้เกิดเรื่องอันตรายเชิงสังคมมากกว่ารายได้ที่จะเกิดขึ้นด้วยเหตุผลในเรื่องของศีลธรรมและคุณค่าของคนเอเชียเป็นหลัก กระทั่งปี 2004 นับเป็นจุดเริ่มต้นของสิงคโปร์ในการก่อตั้งสถานบันเทิงแบบครบวงจรนั้นเกิดขึ้น โดยมี นายลี กวนยู และนายลี เซียนลุง ซึ่งเป็นนายกรัฐมนตรีและรองนายกรัฐมนตรีในสมัยนั้น ได้มองในทิศทางเดียวกันว่าเนื่องจากสถานการณ์เศรษฐกิจโลกที่เปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว จำเป็นอย่างยิ่งที่สิงคโปร์จะต้องปรับตัวและปรับตำแหน่งการทำธุรกิจใหม่เพื่อที่จะคงความเป็นผู้นำด้านเศรษฐกิจของโลกไว้ได้ โดยท้ายที่สุด นายลี กวนยู ได้ประกาศความต้องการในการเปลี่ยนแปลงของประเทศให้เป็นสถานที่สำคัญของโลก (Cosmopolitan Hub) เปลี่ยนแปลงความคิดเชิงอนุรักษ์นิยมเพื่อตอบรับกระแสเศรษฐกิจ และการท่องเที่ยวสมัยใหม่ของผู้คนทั่วโลก (เอกพล จันทนะสาโร, 2561) ซึ่งการตัดสินใจครั้งสำคัญของผู้บริหารประเทศในคราวนั้น นับว่าเป็นจุดเปลี่ยนครั้งยิ่งใหญ่สำหรับสิงคโปร์ ที่ส่งผลให้สิงคโปร์สามารถก้าวไปสู่การเป็นผู้นำด้านเศรษฐกิจพร้อมกับผลประโยชน์ที่ได้รับเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาประเทศ ดังจะเห็นได้จากงบการเงินจากรายงานประจำปี ที่แสดงถึงรายได้ที่เกิดขึ้น (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 งบการเงินจากรายงานประจำปี ของ Casino Regulatory Authority 31 มีนาคม 2565

	Note	2021/2022 \$	2020/2021 \$
Income			
License fees	15	48,000,000	48,000,000
Application fees	15	1,103,490	760,670
Fines	15	352,700	10,000
		49,456,190	48,770,670

ที่มา: Casino Regulatory Authority. (2022). Retrieved May 10, 2023 from <https://www.gra.gov.sg/docs/default-source/annual-reports/cra-annual-report-2021-2022.pdf>

นโยบายและการกำกับดูแล

อย่างไรก็ตาม การอนุญาตให้การพนันเป็นเรื่องถูกกฎหมายนั้น ย่อมต้องอยู่ภายใต้กรอบของกฎหมาย และหน่วยงานเฉพาะที่ควบคุมดูแล รับผิดชอบด้านต่าง ๆ เพื่อให้สามารถควบคุมดูแล ตลอดจนจัดการการพนัน ให้อยู่ในความสงบเรียบร้อย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อลดผลกระทบในทุกด้านที่จะเกิดขึ้นกับประชาชนให้ได้มากที่สุด และเนื่องจากในสิงคโปร์มีรูปแบบการพนันอยู่หลายประเภทจึงจำเป็นต้องมีการตรากฎหมายหลายฉบับ ที่แตกต่างกันไปดังที่กล่าวไว้ข้างต้น โดยกฎหมายหลักที่ใช้ในการควบคุมดูแลกาสิโน คือ “Casino Control Act” ซึ่งมีบทบัญญัติเฉพาะเกี่ยวกับการดำเนินการของกาสิโนและการเล่นกาสิโน อาทิ การเข้าพื้นที่ การออกไปอนุญาต กาสิโน ภาษีกาสิโน การควบคุมการบริหารของผู้ประกอบการกาสิโน มิให้เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมหรือแสวงหา ประโยชน์โดยมิชอบ รวมถึงเพื่อให้การเล่นเกมในกาสิโนเป็นไปอย่างสุจริต ไม่มีการโกงผู้เล่น ตลอดจนควบคุม ผลเสียที่อาจเกิดจากกาสิโน โดยเฉพาะผลกระทบต่อครอบครัวและสังคม โดยมี 2 หน่วยงานที่รับผิดชอบ คือ 1) CRA (Casino Regulatory Authority of Singapore) ซึ่งอยู่ภายใต้กระทรวงมหาดไทยมีวัตถุประสงค์ เพื่อควบคุมการบริหารจัดการและการประกอบการกาสิโนมิให้เกี่ยวข้องกับอาชญากรรม หรือการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบ เพื่อให้ความมั่นใจว่าการเล่นเกมในกาสิโนเป็นไปอย่างสุจริต ไม่มีการโกง ผู้เล่น และเพื่อควบคุมผลเสียที่อาจเกิดขึ้นจากกาสิโน โดยเฉพาะผลกระทบต่อเยาวชน กลุ่มประชากรที่มีความเปราะบางและผลกระทบต่อสังคมโดยรวม 2) NCPG (National Council on Problem Gambling) ซึ่งอยู่ภายใต้กระทรวงการพัฒนาสังคมและครอบครัว เป็นหน่วยงานหลักในการดูแลผลกระทบที่เกิดขึ้นจาก การพนันของประชาชน และต่อสู้กับปัญหาการพนันในสิงคโปร์

ทั้งนี้ มาตรการที่น่าสนใจ คือ Exclusion Orders จากครอบครัว และ Exclusion Orders อื่น ๆ อาทิ คนในครอบครัวสามารถแจ้งระงับไม่ให้เข้าเล่นได้หากได้รับผลกระทบ ขณะที่บุคคลล้มละลายจะถูกปฏิเสธ การเข้าไปใช้บริการกาสิโนโดยอัตโนมัติ รวมถึงการจำกัดประชากรสิงคโปร์ในการเข้ากาสิโนด้วยการเก็บค่าเข้า รายวันที่ 150 ดอลลาร์สิงคโปร์ และรายปี 3,000 ดอลลาร์สิงคโปร์ ขณะที่นักท่องเที่ยวต่างชาติไม่ต้องเสีย ทั้งนี้ ในส่วนของการจัดเก็บภาษีกาสิโนของสิงคโปร์อยู่ในอำนาจหนึ่งของ Inland Revenue Authority of Singapore หรือสรรพากรของประเทศสิงคโปร์ ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีอำนาจในการจัดเก็บภาษีเงินได้ และภาษี สินค้าและบริการในประเทศสิงคโปร์ อยู่ภายใต้กระทรวงการคลัง นอกจากนี้ ในส่วนของการพนันออนไลน์ จะอยู่ภายใต้การควบคุมของกฎหมายเฉพาะที่ชื่อว่า “RGA” หรือ “Remote Gambling Act” เพื่อควบคุม การพนันทางไกลและบริการพนันทางไกลที่มีผลต่อประเทศสิงคโปร์ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการพนันทางไกล เป็นบ่อเกิดของอาชญากรรม หรือความไม่สงบเรียบร้อย และเพื่อคุ้มครองผู้เยาว์ รวมถึงบุคคลที่ยังขาดประสบการณ์ จากการเล่นการพนันทางไกล โดยมีหน่วยงานที่รับผิดชอบคือ GRU (The Gambling Regulatory Unit) ภายใต้สังกัดกระทรวงมหาดไทย (พงศกร เรื่องเดชจจร, 2565)

ต่อมาภายหลังจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ และสถาบันบันเทิงแบบครบวงจรทั่วโลก รวมถึงกาสิโน ประเทศสิงคโปร์กลับใช้เวลาไม่นานในการกลับมาสู่ ความเป็นผู้นำอีกครั้งพร้อมการออกมาตรการควบคุมใหม่เพื่อให้ครอบครัวและทันต่อสถานการณ์มากยิ่งขึ้น โดยการออกกฎหมายใหม่เพื่อให้ทันต่อสถานการณ์ อาทิ กฎหมายควบคุมการพนัน The Gambling Control

Act (GC Act) และ The Gambling Regulatory Authority of Singapore Act (GRA Act) เมื่อวันที่ 11 มีนาคม 2565 โดยทั้งสองฉบับมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 1 สิงหาคม 2565 โดยในส่วนของกฎหมายควบคุมการพนัน The Gambling Control Act (GC Act) นั้น จะเพิ่มโทษสำหรับการเล่นพนันผิดกฎหมาย ไม่ว่าจะเล่นด้วยตัวเองหรือทางออนไลน์ และกำหนดโทษหนักขึ้นสำหรับผู้กระทำความผิดซ้ำฐานให้สถานที่หรือเป็นผู้เปิดบ่อนการพนันโดยผิดกฎหมาย ขณะที่ The Gambling Regulatory Authority of Singapore Act (GRA Act) กำหนดให้ก่อตั้งคณะกรรมการกำกับดูแลการพนัน เพื่อตั้งกฎระเบียบควบคุมการพนันทั้งหมดในประเทศ รวมถึงบ่อนกาสิโนตามกฎหมาย ซึ่งปัจจุบันอยู่ภายใต้การดูแลของหลายหน่วยงานรัฐ ทั้งนี้ GRA Act ได้ขยายขอบเขตอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานกำกับดูแลกาสิโน (CRA) โดยสร้างคณะกรรมการกฎหมายขึ้นใหม่เพื่อจัดตั้งหน่วยงานกำกับดูแลการพนันเพื่อควบคุมภูมิทัศน์การพนันทั้งหมดในสิงคโปร์ GRA จะทำงานร่วมกับกระทรวง Ministry of Social and Family Development และ the National Council on Problem Gambling (NCPG) เพื่อคุ้มครองชาวสิงคโปร์จากอันตรายที่เกิดจากการพนัน ในขณะที่กองกำลังตำรวจสิงคโปร์ Singapore Police Force (SPF) จะยังคงทำหน้าที่ควบคุมดูแลกิจกรรมการพนันที่ผิดกฎหมาย (Ministry of Home Affairs, 2022)

นอกจากนี้ ยังมีแผนที่จะปรับปรุง ยกระดับ และขยายรีสอร์ทกาสิโนทั้งสองแห่งให้ยิ่งใหญ่มีเอกลักษณ์และดึงดูดนักท่องเที่ยวให้ได้มากยิ่งขึ้นกว่าเดิม โดยจากนี้ไปจะเน้นกลุ่มเป้าหมายไปที่กลุ่มซึ่งเรียกว่า Young Professional หรือกลุ่มคนหนุ่มสาวที่มีความก้าวหน้าและประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน นอกจากนี้ยังมีการวางเป้าหมายการปรับปรุงและขยายสถานบันเทิงแบบครบวงจรทั้งสองแห่ง โดยความร่วมมือกันระหว่าง Singapore Tourism Board และกาสิโนทั้งสองแห่งดังกล่าว ด้วยวงเงินกว่า 1 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยในส่วนของ Marina Bay Sands (MBS) จะมีการปรับปรุงในส่วนของโรงแรมที่เดิมเป็นโครงสร้าง 3 อาคารด้วยการเพิ่มในส่วนของอาคารที่ 4 ขึ้นมา พร้อมทั้งดาดฟ้าที่โดดเด่นหรูหรา ในขณะที่ Resort World Sentosa (RWS) จะมีการขยาย Universal Studios Singapore และปรับภาพลักษณ์แบรนด์ S.E.A. Aquarium เป็น “Singapore Oceanarium” อีกทั้งยังมีการเพิ่มห้องพักในโรงแรมอีกกว่าพันห้อง (Ben Blake, 2023)

สหพันธรัฐมาเลเซีย

มาเลเซียนับว่าเป็นอีกหนึ่งประเทศที่มีบ่อนพนันถูกกฎหมาย ซึ่งสามารถทำกำไรและสร้างรายได้ให้กับประเทศเป็นอย่างมาก ถึงแม้ว่ามาเลเซียจะเป็นประเทศที่ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลามและเมื่อแบ่งตามเชื้อชาติ (ไตรมาส 1 2564) จะพบว่าส่วนใหญ่เป็นมุสลิมมีจำนวน 20.9 ล้านคน (ร้อยละ 69.7) เชื้อชาติจีนมีจำนวน 6.7 ล้านคน (ร้อยละ 22.5) เชื้อชาติอินเดียมีจำนวน 2.0 ล้านคน (ร้อยละ 6.8) และอื่น ๆ มีจำนวน 0.3 ล้านคน (ร้อยละ 1.0) (กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ, 2564) แต่กลับอนุญาตเปิดให้มีบ่อนการพนันที่หรูหราดอันดับของโลกได้ ทั้งนี้ ผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามหรือชาวมุสลิมจะถูกห้ามไม่ให้เข้าไปในสถานการพนัน โดยกาสิโนแห่งเดียวในประเทศมาเลเซียเป็นที่รู้จักกันดีในชื่อ เกนติ้งมาเลเซีย (Genting Malaysia) ตั้งอยู่ในรัฐปาหัง (Penang) โดยมีมูลค่ากิจการตามตลาดประมาณ 6.7 พันล้านดอลลาร์ เป็นกาสิโนที่หรูหราพร้อมสิ่งอำนวยความสะดวกครบครันและเป็นกาสิโนที่ถูกกฎหมายของมาเลเซีย ถูกตั้งขึ้นมาเพื่อให้บริการลูกค้าที่เป็นชาวมาเลเซียเชื้อสายจีน และเชื้อชาติอื่น ๆ ที่มีใจมุสลิม รวมถึงเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวต่างชาติ

เพิ่มรายได้จากภาษีการพนัน และรายได้จากการท่องเที่ยวของต่างชาติ สำหรับแรงจูงใจที่ทำให้มีการก่อตั้งกาสิโนในรูปแบบสถานบันเทิงครบวงจรที่ถูกต้องตามกฎหมาย คือ รายรับจากภาษีกาสิโนที่จะมีอัตราสูง ดังนั้นสถานบันเทิงครบวงจรที่มีกาสิโนจึงถูกเสนอขึ้นมาให้สถานนิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาว่าจะสามารถเป็นแหล่งรายได้ของรัฐได้โดยไม่ยาก แม้ว่ากาสิโนอาจจะยังไม่ได้เป็นที่ยอมรับของประชาชนชาวมาเลเซียก็ตาม อีกทั้งรัฐบาลไม่มีการทำประชามติว่าประชาชนจะเห็นด้วยหรือไม่กับการมีกาสิโนที่ถูกกฎหมาย เนื่องจากรัฐบาลถือว่าเป็นอำนาจของฝ่ายบริหาร ทั้งนี้ กาสิโนเกณฑ์ตั้งอยู่ภายใต้การบริหารงานโดย Genting Malaysia Berhad Company (Limited) โดยมีการจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์มาเลเซีย เปิดบริการในรูปแบบของ Integrated Resort หรือเป็นสถานบริการรีสอร์ทแบบครบวงจร มีโรงแรม สวนสนุก ห้างสรรพสินค้า โรงหนัง และกาสิโน ให้บริการครบในที่ ๆ เดียว (เอกพล จันทนะสาโร, 2561)

ตารางที่ 3 รายได้ย้อนหลัง 5 ปี

REVENUE (RM'million)	
2018	9,928
2019	10,407
2020	4,529
2021	4,157
2022	8,603

Source: Genting Malaysia Berhad. (2023, February). Financial Highlights. Retrieved April 26, 2023 from https://www.gentingmalaysia.com/wp-content/uploads/2023/04/GENM_Annual-Report-2022.pdf

ตารางที่ 4 งบการเงินย้อนหลัง 5 ปี

Amounts in RM million unless otherwise stated	2022	2021	2020	2019	2018
Revenue	8,603.0	4,156.7	4,528.8	10,406.9	9,927.6
Adjusted EBITDA	2,116.6	727.0	350.3	2,641.4	2,872.8
(Loss)/Profit before taxation	(342.2)	(1,147.7)	(2,137.5)	1,489.4	(4.0)
Taxation	(325.2)	96.7	(224.0)	(157.2)	(82.3)
(Loss)/Profit for the financial year	(667.4)	(1,051.0)	(2,361.5)	1,332.2	(86.3)
(Loss)/Profit attributable to equity holders of the Company	(520.0)	(946.8)	(2,263.8)	1,395.3	(19.5)

Source: Genting Malaysia Berhad. (2023, February). Financial Highlights. Retrieved April 26, 2023 from https://www.gentingmalaysia.com/wp-content/uploads/2023/04/GENM_Annual-Report-2022.pdf

นโยบายและการกำกับดูแล

เนื่องจากประเทศมาเลเซียมีประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม ซึ่งตามหลักของศาสนา ผู้นับถือศาสนาอิสลามไม่สามารถเล่นการพนันได้ทุกรูปแบบ รัฐบาลมาเลเซียจึงออกมาตรการห้ามชาวมาเลเซียที่นับถือศาสนาอิสลามเข้าเล่นการพนันในกาสิโนโดยเด็ดขาด แต่อนุญาตให้ชาวมุสลิมต่างชาตินสามารถเล่นการพนันได้ นอกจากนี้ ยังห้ามไม่ให้ผู้ที่อายุต่ำกว่า 21 ปี เล่นการพนันเช่นกัน สำหรับนโยบายและการกำกับดูแลอุตสาหกรรมการพนันมาเลเซีย ไม่มีการแต่งตั้งคณะกรรมการการพนันระดับชาติที่มีอำนาจหน้าที่กำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ การควบคุม หรือกำกับดูแลธุรกิจพนันในมาเลเซีย แต่กฎหมายพนันทุกฉบับจะบัญญัติให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นรัฐมนตรีผู้ที่มีอำนาจรักษาการตามกฎหมาย และมีอำนาจหน้าที่ควบคุม กำกับดูแลกิจการพนัน เช่น การออกกฎระเบียบว่าด้วยการออกไปอนุญาต หรือการออกคำสั่งห้ามดำเนินการหรือกำหนดข้อจำกัด ในบางเรื่อง กฎหมายพนันบางฉบับมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นผู้มีตำแหน่งในคณะกรรมการกำกับกิจการการพนัน โดยหน่วยงานภายใต้กระทรวงการคลังที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจพนันมีชื่อว่า Betting Control Unit อันเป็นหน่วยงานธุรการที่ดำเนินการในเรื่องการออกหรือต่อใบอนุญาตธุรกิจพนัน การออกกฎระเบียบ หรือแนวปฏิบัติตามกฎหมาย การจัดเก็บภาษีพนันค่าธรรมเนียมต่าง ๆ การเข้าตรวจสอบสถานที่ประกอบกิจการพนันที่ได้รับใบอนุญาตตามกฎหมาย การเฝ้าระวังและประสานงานเพื่อป้องกันการพนันผิดกฎหมาย การพิจารณาปรับปรุงกฎหมายพนัน การให้คำปรึกษาแนะนำ เกี่ยวกับการประกอบกิจการบันเทิงที่อาจเกี่ยวกับกิจกรรมการพนัน

แม้ว่าประเทศมาเลเซียมีนโยบายให้มีธุรกิจพนันถูกกฎหมายหลายประเภท โดยเฉพาะการอนุญาตให้ประกอบกิจการกาสิโน แต่การพนันก็เป็นธุรกิจที่อยู่ใน การควบคุมกำกับดูแลของรัฐบาลอย่างเข้มงวด โดยรัฐบาลได้ใช้กฎหมายเป็นเครื่องมือในการควบคุมธุรกิจการพนัน เช่น มาตรการทางภาษี การกำหนดจำนวนสถานที่และธุรกิจที่จะให้มีได้ในแต่ละกิจกรรม การควบคุมการโฆษณาโดยไม่อนุญาตให้มีการโฆษณาเรื่องอายุของผู้ที่จะเล่นการพนัน นอกจากนี้บริษัทธุรกิจการพนันที่ได้รับอนุญาตให้จัดตั้งและดำเนินธุรกิจแล้วจะถูกควบคุมอย่างเข้มงวดภายใต้ระเบียบกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ เช่น ต้องเสียภาษีให้ถูกต้อง ต้องบริจาคเงินรายได้เพื่อการกุศล ตามที่ได้มีการตกลงกันไว้ รัฐบาลดำเนินการควบคุมและตรวจสอบด้านการเงินของบริษัทอย่างเข้มงวด เพราะต้องการเก็บภาษีให้ได้อย่างเต็มเม็ดเต็มหน่วยตามเจตนารมณ์ (เชษฐ รัชดาพรธนาธิกุล, 2556)

ญี่ปุ่น

ญี่ปุ่นเป็นอีกหนึ่งประเทศที่เปลี่ยนมุมมองต่อการพนัน และพยายามที่จะทำให้การพนันเป็นเรื่องที่ถูกกฎหมายเพื่อนำมาใช้ในฐานะเครื่องมือทางเศรษฐกิจ ล่าสุดเมื่อวันที่ 14 เมษายน 2566 รัฐบาลญี่ปุ่นได้อนุมัติแผนสร้างกาสิโนและสถานบันเทิงแบบครบวงจรถูกกฎหมายแห่งแรก โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวด้านการพนัน และความบันเทิงแบบครบวงจร เพื่อกระตุ้นการใช้จ่ายของคนในประเทศ และดึงดูดชาวต่างชาติกลุ่มใหม่ ๆ เข้ามาเพิ่มเติม โดยมีเป้าหมายที่จะเปิดกาสิโน ศูนย์การประชุม และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ ในปี 2572 ด้วยงบลงทุนเริ่มต้น 1.8 ล้านล้านเยน (13,500 ล้านดอลลาร์สหรัฐ) โครงการดังกล่าว

จะถูกสร้างขึ้นบนพื้นที่ 492,000 ตารางเมตร บนเกาะเทียมยูมิชิมะ ในอ่าวโอซาก้า ภูมิภาคคันไซ โดยเป็นการลงทุนร่วมระหว่างภาคเอกชนและกลุ่มทุนต่างชาติ โดย MGM Resorts International ผู้ประกอบการกาสิโนรายใหญ่ในสหรัฐอเมริกาและหุ้นส่วนท้องถิ่น ORIX Corporation ซึ่งเป็นบริษัทธุรกิจการเงินของญี่ปุ่น ถือหุ้นฝั่งละร้อยละ 40 และส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 20 ถือหุ้นโดยกว่า 20 บริษัท อาทิ Panasonic, Kansai Electric Power และ West Japan Railway โดยมีธนาคาร MUFG Bank และธนาคาร Sumitomo Mitsui Banking Corporation ให้อุปถัมภ์เงินราว 550,000 ล้านเยนสำหรับโครงการนี้ โดยโครงการดังกล่าวจะถูกอนุมัติให้เป็นแหล่งรวมความบันเทิงซึ่งมีทั้งโรงละคร กาสิโน ห้างสรรพสินค้า พิพิธภัณฑ์ ศูนย์ประชุม โรงแรม ร้านอาหารญี่ปุ่นและร้านขายงานฝีมือแบบดั้งเดิม รวมถึงสถานที่ที่ผู้คนสามารถสัมผัสกับศิลปะการจัดดอกไม้และพิธีชงชาแบบญี่ปุ่น ตลอดจนศูนย์การท่องเที่ยวที่จะแนะนำผู้เยี่ยมชมสถานที่ท่องเที่ยวทั้งหมดในภูมิภาคคันไซ โดยมีกาสิโนเพียงแค่ ร้อยละ 3 ของพื้นที่ทั้งหมด โดยที่ในส่วนของกาสิโนนั้นจะอยู่ติดกับห้องประชุมนานาชาติและโรงแรมหรู (Japan set to approve first casino resort in Osaka, 2023) เป็นที่คาดว่าสถานที่แห่งนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจและกระตุ้นตัวเลขการจ้างงานให้เติบโต ซึ่งเป็นที่คาดว่าจะสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวต่างชาติเฉลี่ย 6 ล้านคนต่อปี ก่อให้เกิดรายได้ 520 ล้านเยนต่อปี และนักท่องเที่ยวภายในประเทศ 14 ล้านคน (Japan approves \$8.1 billion Osaka resort, country's first casino, 2023) สำหรับการเข้ากาสิโน ชาวญี่ปุ่นจะถูกจำกัดการเข้าเยี่ยมชมเพียง 3 ครั้งต่อสัปดาห์ หรือ 10 ครั้ง ภายในระยะเวลา 28 วัน นักท่องเที่ยวต่างชาติสามารถเข้าชมได้ฟรี แต่ชาวญี่ปุ่นต้องจ่ายค่าผ่านประตู 6,000 เยน (44 ดอลลาร์สหรัฐ)

โดยในภาพรวมโอซาก้าได้นำรูปแบบกาสิโน Marina Bay Sands และ Resorts World Sentosa ของสิงคโปร์มาเป็นต้นแบบ เนื่องจากเป็นประเทศในเอเชียที่ถือว่าประสบความสำเร็จมากที่สุดในขณะนี้ ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบที่เป็นลักษณะรีสอร์ทแบบครบวงจร ทั้งสถานที่พักผ่อน ศูนย์ประชุม ศูนย์รวมความบันเทิง และธุรกิจกาสิโน ที่ต่อมาได้กลายเป็นสถานที่ท่องเที่ยวระดับนานาชาติ หรือแม้แต่ในส่วนของมาตรการป้องกันการติดการพนันที่ผู้ใช้บริการชาวสิงคโปร์ต้องจ่ายค่าเข้ากาสิโนรายวันถึงจะสามารถเข้าใช้บริการได้ (Satsuki Kaneko and Yuya Kakegawa, 2023)

ที่ผ่านมาญี่ปุ่นได้อนุมัติกฎหมายว่าด้วยการเปิดสถานประกอบการท่องเที่ยวครบวงจร (Integrated Resort : IR) หรือร่างกฎหมายกาสิโนไปแล้วเมื่อวันที่ 14 ธันวาคม 2559 แผนการสร้างกาสิโนแห่งแรกของญี่ปุ่นมีมาหลายปีแล้ว แต่ในช่วงที่ผ่านมาแผนดังกล่าวต้องเผชิญกับอุปสรรคมากมาย อาทิ การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 รวมถึงคดีรับสินบนของนักการเมืองที่พยายามผลักดันกฎหมายดังกล่าว และข้อกังวลด้านสิ่งแวดล้อมที่ผ่านมา ส่งผลให้แผนในการเปิดกาสิโนถูกเลื่อนออกไป จนในที่สุดได้รับการอนุมัติอีกครั้งในปีนี้อ่างไรก็ตาม สิ่งที่เป็นหลักฐานว่ารัฐบาลญี่ปุ่นไม่ได้เพิกเฉยต่อเสียงคัดค้านจากทั้งสมาชิกรัฐสภา ภาคประชาสังคม และภาคประชาชน นั่นก็คือ การบัญญัติมาตรา 10 ของกฎหมายกาสิโนว่าด้วยแนวคิดที่มุ่งเน้นการป้องกันการกระทำผิดกฎหมายในกาสิโน รวมถึงการรับมือกับผลกระทบจากความเสียหายที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากการเปิดให้บริการและบริหารจัดการกาสิโน ซึ่งระบุให้รัฐต้องกำหนดมาตรการรับมือ ตามประเด็นดังต่อไปนี้

1. หลักเกณฑ์สำคัญเพื่อรับรองความโปร่งใสของเกมที่เปิดให้เล่นในสถานประกอบการกาสิโน

2. การใช้ประโยชน์จากชิพ (Chip) และอุปกรณ์แทนเงินสดอื่น ๆ ซึ่งใช้ในสถานประกอบการกาสิโนอย่างถูกต้องเหมาะสม

3. ระเบียบปฏิบัติเพื่อคัดกรองบุคคลไม่พึงประสงค์ไม่ให้มีส่วนร่วมในสถานประกอบการกาสิโน เช่น สมาชิกกลุ่มอันธพาลที่ปะปนอยู่ในกลุ่มผู้ใช้บริการ และบุคคลไม่พึงประสงค์ที่อาจมีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานประกอบการกาสิโน เป็นต้น

4. การควบคุมดูแลโดยผู้เปิดให้บริการและบริหารจัดการสถานประกอบการกาสิโน และการติดตั้งอุปกรณ์ อำนวยความสะดวก การกำหนดโครงสร้างและระบบงานป้องกันอาชญากรรม เพื่อระงับอาชญากรรมที่อาจเกิดขึ้น

5. หลักเกณฑ์สำคัญในการรักษาไว้ซึ่งสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่น

6. หลักเกณฑ์สำคัญในการโฆษณาและประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับสถานประกอบการกาสิโน

7. มาตรการที่จำเป็นในการอบรมสั่งสอนเยาวชนให้สมบูรณ์พร้อมทั้งร่างกายและจิตใจ และการเผยแพร่ความรู้ที่เป็นประโยชน์แก่เยาวชน เพื่อปกป้องคุ้มครองเยาวชน

8. มาตรการที่จำเป็นในการป้องกันผลกระทบทางลบที่เกิดจากภาวะเสพติดการพนัน อันเนื่องมาจากการเปิดให้บริการของสถานประกอบการกาสิโน (วิลาสินี, 2560)

ทั้งนี้ นอกจากกลุ่มประเทศพัฒนาที่ประสบความสำเร็จในการเปิดสถานที่เล่นการพนันที่เปิดอย่างถูกกฎหมายในรูปแบบรีสอร์ทกาสิโนดังที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว ยังมีสถานเล่นการพนันหรือกาสิโนที่ถูกกฎหมายในประเทศเพื่อนบ้านซึ่งคนไทยนิยมเดินทางไปเล่นกันมากเช่นกัน ได้แก่ กาสิโนในกัมพูชาและลาว

ราชอาณาจักรกัมพูชา

กัมพูชาอนุญาตให้มีการประกอบธุรกิจเกี่ยวกับการพนันได้ตามที่กฎหมายกำหนด โดยอุตสาหกรรมการพนันสร้างรายได้ให้กับประเทศมหาศาลและทำให้กัมพูชากลายเป็นประเทศที่มีกาสิโนมากที่สุดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ตามมาด้วยเมียนมา ลาว และฟิลิปปินส์) ปัจจุบันกาสิโนมักกระจุกตัวอยู่บริเวณชายแดนกัมพูชา-ไทย เช่น เกาะกง ปอยเปต ไพลิน ช่องจอม เป็นต้น ชายแดนกัมพูชา-เวียดนาม เช่น บาเวต ท่าเตียน (Ha Tien) พนมเด่น (Phnom Den) เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีกาสิโนจำนวนมากในสีหนุวิลล์ ส่วนในกรุงพนมเปญมีกาสิโนที่ได้รับอนุญาตให้ดำเนินกิจการเพียงแห่งเดียวเท่านั้น ทั้งนี้ สามารถแบ่งกลุ่มพื้นที่กาสิโนในกัมพูชาได้เป็น 4 กลุ่มใหญ่ คือ 1) กรุงพนมเปญเมืองหลวงของกัมพูชา 2) สีหนุวิลล์ เมืองท่าชายฝั่งทะเล 3) ปอยเปต ชายแดนกัมพูชา-ไทย และ 4) บาเวต ชายแดนกัมพูชา-เวียดนาม อย่างไรก็ตาม พื้นที่ที่เป็นที่พูดถึงมากและได้รับความสนใจมากในปัจจุบันคือ สีหนุวิลล์ เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่อยู่ระหว่างการพัฒนาและเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษของกัมพูชาที่มีทุนจีนเข้ามาลงทุนจัดตั้งกาสิโนจำนวนมาก ถึงแม้ว่าการพนันและการจัดตั้งกาสิโนจะถูกกฎหมายในกัมพูชา แต่ตามกฎหมายการพนันมาตรา 48 ระบุว่าชาวกัมพูชาไม่สามารถเข้าไปเล่นการพนันในกาสิโนได้ มีเพียงชาวต่างชาติที่อายุเกิน 18 ปีเท่านั้นที่สามารถเข้าใช้บริการกาสิโนได้ตามกฎหมาย การอนุญาตให้มีการประกอบธุรกิจเกี่ยวกับการพนันของกัมพูชามีเป้าหมายหลักเพื่อ 1) เพื่อดึงรายได้จากนักลงทุนต่างชาติ 2) ดึงรายได้จากนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวไทย จีน และเวียดนาม ซึ่งการพนันในประเทศเหล่านี้

ยังถูกจำกัดด้วยข้อกฎหมาย โดยรัฐบาลกัมพูชามีแนวคิดว่าอุตสาหกรรมการพนันจะทำให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวและเกิดการลงทุนเช่นเดียวกับมาเก๊าและสิงคโปร์ นับตั้งแต่กัมพูชานุญาตให้มีการประกอบธุรกิจเกี่ยวกับการพนัน จำนวนกาสิโนในกัมพูชาได้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วถึงแม้จะมีการห้ามประกอบกิจการในรัศมี 200 กิโลเมตรจากกรุงพนมเปญ จากการสำรวจในปี ค.ศ. 2014 กัมพูชามีกาสิโนประมาณ 57 แห่ง และเพิ่มขึ้นเป็น 98 แห่งในปี ค.ศ. 2017 ในปี ค.ศ. 2019 มีกาสิโนให้บริการมากกว่า 150 แห่ง ในจำนวนนี้มี 88 แห่งอยู่ที่จังหวัดพระสีหนุ

จุดเริ่มต้นของกาสิโนในกัมพูชาปรากฏอย่างเป็นทางการในปี ค.ศ. 1994 รัฐบาลมีการออกใบอนุญาตให้กับ Naga Resort เพื่อจัดตั้งกาสิโนบนเรือที่โตนเลสาบ (Tonle Sap River) ในกรุงพนมเปญ ซึ่งถือเป็นใบอนุญาตประกอบกิจการกาสิโนฉบับแรกของกัมพูชา โดย Naga Resort เปิดให้บริการอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม ค.ศ. 1995 ต่อมาในปี ค.ศ. 1996 รัฐบาลกัมพูชาได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติปราบปรามการพนัน ห้ามชาวกัมพูชาเล่นการพนันทุกรูปแบบ และห้ามมิให้ดำเนินกิจการการพนันทุกประเภททั่วประเทศ ยกเว้นแต่ได้รับใบอนุญาตจากรัฐเท่านั้น แต่การลักลอบประกอบธุรกิจการพนันและการลักลอบเล่นการพนันยังคงปรากฏอยู่และก่อให้เกิดอาชญากรรมขึ้นในสังคม ในปี ค.ศ. 1998 รัฐบาลกัมพูชาจึงปราบปรามการพนันอย่างจริงจัง มีการกวาดล้างกาสิโนที่ไม่มีใบอนุญาตและออกกฎหมายให้กาสิโนต้องอยู่ห่างจากกรุงพนมเปญรัศมี 200 กิโลเมตร ทำให้กาสิโนจำนวนมากในกรุงพนมเปญต้องปิดตัวลง และเกิดกาสิโนขึ้นใหม่บริเวณชายแดนกัมพูชา-ไทย และกัมพูชา-เวียดนามแทน ส่วน Naga Resort ต่อมาได้ย้ายจากเดิมที่อยู่บนเรือในโตนเลสาบมาอยู่บนบกแทน โดยใช้ชื่อว่า Naga World ซึ่งนับเป็นกาสิโนเพียงแห่งเดียวที่ยังสามารถประกอบกิจการในกรุงพนมเปญได้ ด้วยเหตุนี้จึงมีการกล่าวกันว่าเป็นการผูกขาดในตลาดของกลุ่ม Naga Corp ในปี ค.ศ. 2020 Naga World มีโต๊ะเกมมากถึง 512 โต๊ะ ในจำนวนนี้เป็นโต๊ะวีไอพีถึง 328 โต๊ะ และมีตู้เกมให้บริการถึง 1,926 เครื่อง

ปอยเปตนับว่าเป็นศูนย์กลางการพนันอีกแห่งหนึ่งของกัมพูชา พื้นที่นี้เป็นเมืองที่ไม่เคยหลับใหลตลอด 24 ชั่วโมงต่างเต็มไปด้วยนักเสี่ยงโชคและนักท่องเที่ยวที่มาเยี่ยมชมบรรยากาศและแสงสีของกาสิโน อุตสาหกรรมการพนันในปอยเปตเริ่มปรากฏตั้งแต่ปี ค.ศ. 1997 เนื่องจากการสนับสนุนให้ปอยเปตเป็นฐานการลงทุนของต่างชาติของรัฐบาล มีการออกกฎหมายส่งเสริมให้ต่างชาติเข้ามาลงทุนและส่งเสริมให้มีการดำเนินอุตสาหกรรมการพนัน ก่อปรกฏในปี ค.ศ. 1998 รัฐบาลกัมพูชาได้มีการออกคำสั่งห้ามมิให้มีการเล่นและประกอบธุรกิจการพนันภายในรัศมี 200 กิโลเมตรจากกรุงพนมเปญ ทำให้ปอยเปตมีกาสิโนเกิดขึ้นจำนวนมากโดยเฉพาะกาสิโนที่ลงทุนโดยต่างชาติ โดยกาสิโนแห่งแรกในปอยเปต คือ Holiday Poipet Casino เปิดให้บริการในปี ค.ศ. 1999 อย่างไรก็ดี ด้วยปอยเปตเป็นพื้นที่ชายแดนติดกับอำเภอรัญประเทศจังหวัดสระแก้วของไทย ทำให้คนไทยจำนวนมากเข้าไปเล่นการพนันที่ปอยเปต ขณะเดียวกันแรงงานไทยจำนวนมากก็ไปทำงานที่นั่นด้วยเช่นเดียวกัน ซึ่งคาดการณ์ว่ากลุ่มนักพนันในปอยเปตมากกว่าร้อยละ 80 เป็นนักพนันชาวไทย นอกจากนี้ จากการสืบค้นข้อมูลบนเว็บไซต์ต่าง ๆ พบว่ากาสิโนในปอยเปตอยู่ภายใต้การบริหารงานของหลายกลุ่มทุน (เจ้าของ) ด้วยกัน ทั้งชาวกัมพูชา ไทย อินโดนีเซีย

ขณะที่ศูนย์กลางการพนันแห่งใหม่ของกัมพูชาอยู่ที่สีหนุวิลล์ เมืองเอกของจังหวัดพระสีหนุและเป็นเมืองท่าที่สำคัญที่สุดของกัมพูชา มีท่าเรือน้ำลึกที่ใหญ่ที่สุดและทันสมัยที่สุดในประเทศ ตั้งอยู่ห่างจากกรุงพนมเปญ ประมาณ 230 กิโลเมตร จุดเด่นของสีหนุวิลล์ คือ มีชายหาดทอดตัวยาวหลายกิโลเมตร เหมาะสำหรับเป็นเมืองตากอากาศริมทะเล สามารถดำน้ำ ตกปะการังได้ แต่อย่างไรก็ตาม ถึงแม้จะมีชายหาดสวยงามแต่สีหนุวิลล์กลับไม่เป็นที่รู้จักในด้านการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาตินัก เพราะรัฐบาลกัมพูชาจัดให้จังหวัดพระสีหนุเป็นเขตอุตสาหกรรมพิเศษสำหรับนักลงทุนต่างชาติตั้งแต่ปี ค.ศ. 2010 ซึ่งกฎหมายของกัมพูชาเปิดกว้างให้นักลงทุนต่างชาติสามารถลงทุนได้ในสัดส่วน 100 เปอร์เซ็นต์ จึงดึงดูดนักลงทุนต่างชาติจำนวนมากให้เข้ามาลงทุนในอุตสาหกรรมสิ่งทอ อสังหาริมทรัพย์และโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ โดยเฉพาะการลงทุนจากนายทุนจีนคิดเป็นส่วนใหญ่ของการลงทุนของต่างชาติในสีหนุวิลล์ ด้วยเหตุนี้ สีหนุวิลล์จึงกลายเป็นพื้นที่ที่ถูกพัฒนาไปสู่ความเป็นเมืองอย่างรวดเร็ว เกิดร้านค้า ภัตตาคาร ที่พัก โรงแรม ห้างสรรพสินค้า กาสีโน สถานบันเทิงจำนวนมาก ด้านอุตสาหกรรมการพนัน มีข้อมูลเปิดเผยว่าในปี ค.ศ. 2019 สีหนุวิลล์มีกาสีโนจำนวนทั้งหมด 88 แห่ง ซึ่งเป็นของนายทุนชาวจีนเกือบทั้งหมด ถือว่าเป็นจำนวนมากกว่าครึ่งหนึ่งของกาสีโนที่ได้รับอนุญาตในกัมพูชาทั้งหมด

ทั้งนี้ หลายปีที่ผ่านมานักพนันในกัมพูชาประกอบด้วย 3 กลุ่มใหญ่ คือ นักพนันชาวจีน นักพนันชาวไทย และนักพนันชาวเวียดนาม ซึ่งนักพนันทั้งสามกลุ่มจะกระจายอยู่คนละพื้นที่ ดังนี้

กรุงพนมเปญ เมืองหลวงของกัมพูชาแห่งนี้มีกาสีโนได้รับอนุญาตให้บริการเพียงแห่งเดียว คือ Naga World ซึ่งมีเจ้าของเป็นชาวมาเลเซีย โดยลูกค้าหลักของกาสีโนแห่งนี้ คือ นักพนันชาวจีน ในช่วงต้นปี ค.ศ. 2018 หนังสือพิมพ์ The Phenom Penh Post ตีพิมพ์ข่าวผลกำไรของ Naga World ว่ามีรายได้เพิ่มขึ้นอย่างมหาศาลจากจำนวนผู้เข้าพักโรงแรมที่มากขึ้น จำนวนผู้เล่นวีไอพีที่เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะนักพนันชาวจีนที่ไปเที่ยวกัมพูชาเพิ่มขึ้นกว่าร้อยละ 40 ส่งผลให้ Naga World มีกำไรสุทธิเพิ่มขึ้นกว่าร้อยละ 39 คิดเป็นมูลค่าถึง 21.1 พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ อย่างไรก็ตาม หลังเกิดการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 นายฟิลลิป ลี (Philip Lee) ผู้บริหารของ Naga Corp ได้ให้สัมภาษณ์กับสื่อว่าการหายไปของชาวจีนไม่มีผลกระทบต่อรายได้ของ Naga World เพราะฐานลูกค้าของ Naga World เป็นชาวต่างชาติที่พำนักอยู่ในกัมพูชา ซึ่งเป็นชาวจีน มาเลเซีย สิงคโปร์ และชาติอื่น ๆ ในเอเชีย

สำหรับปอยเปต นักพนันที่ปอยเปตเป็นชาวไทยกว่าร้อยละ 80 แบ่งได้เป็น 2 กลุ่มใหญ่ คือ ผู้เล่นรายใหญ่หรือวีไอพี กลุ่มนี้จะเล่นพนันด้วยเงินจำนวนมาก มีการซื้อชิปขั้นต่ำหลายแสนบาท จะได้รับการดูแลจากกาสีโนเป็นพิเศษ เช่น มีรถรับส่ง ที่พัก อาหารรองรับ เป็นต้น โดยส่วนใหญ่เป็นกลุ่มคนที่มีฐานะ ทั้งกลุ่มนักธุรกิจข้าราชการ แม้กระทั่งดารานักแสดง ส่วนอีกกลุ่ม คือ นักพนันรายย่อย เล่นพนันด้วยเงินจำนวนน้อย แต่เป็นกลุ่มคนส่วนใหญ่ เป็นตัวแสดงสำคัญที่ทำให้บรรยากาศในกาสีโนดูคึกคัก กาสีโนหลายแห่งจึงมีการจัดรถบัสเพื่อรับส่งนักพนันกลุ่มนี้โดยเฉพาะ โดยมีรอบเวลาและจุดแวะรับส่งชัดเจน บางแห่งรับส่งฟรีหากมีการซื้อชิปกับกาสีโนนั้น ๆ หากไม่ได้มีการซื้อชิปอาจมีการเก็บค่าบริการเล็กน้อยประมาณ 100-200 บาทต่อเที่ยวหรือสามารถนำค่ารถไปแลกเป็นส่วนลดในการซื้อชิปได้ โดยรถบัสรับส่งมีทั้งรับส่งจากกรุงเทพฯ สุรินทร์ ปากช่อง พัทยา สมุทรสาคร ฯลฯ ส่วนนักพนันสัญชาติอื่น ๆ รวมถึงนักพนันชาวจีนในปอยเปตนั้นมีปรากฏเป็นส่วนน้อย คิดเป็นสัดส่วนไม่ถึงร้อยละ 20 ของนักพนันทั้งหมดในปอยเปต อย่างไรก็ตาม นักพนันชาวจีนในปอยเปต

ส่วนหนึ่งเป็นชาวจีนที่ทำธุรกิจหรือทำงานอยู่ในกัมพูชาอยู่แล้ว หรือบางส่วนอาจเป็นชาวจีนที่ทำงานอยู่ในไทย แล้วจึงข้ามไปเลี้ยงโชคที่ปอยเปต มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่เดินทางมาจากจีนแผ่นดินใหญ่เพื่อเล่นการพนันในปอยเปต

ขณะที่สีหนุวิลล์ นักพนันในสีหนุวิลล์นั้นเป็นคนละกลุ่มกับนักพนันในปอยเปต ส่วนใหญ่เป็นนักพนันจีนที่เดินทางมาจากประเทศจีนรวมถึงชาวจีนโพ้นทะเลที่อยู่อาศัยนอกประเทศจีน ซึ่งมีทั้งกลุ่มที่เดินทางเข้ามาเอง และกลุ่มที่เข้ามาเป็นหมู่คณะ ขณะที่นักพนันชาวไทยซึ่งเป็นตลาดใหญ่ของปอยเปตกลับมีน้อยมากที่สีหนุวิลล์ เพราะการเดินทางไม่สะดวก มีค่าใช้จ่ายสูง โดยเฉพาะหลังเกิดโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เที่ยวบินบินตรงจากไทยถูกยกเลิก หากไม่ไปต่อเครื่องก็ต้องเดินทางเข้าสีหนุวิลล์ผ่านทางเกาะกง จังหวัดตราด นักพนันชาวไทยจึงนิยมเดินทางไปเล่นที่ปอยเปตมากกว่า

อย่างไรก็ตาม หากกล่าวถึงจำนวนนักพนันต่างชาติทั้งหมดในกัมพูชา เป็นการยากที่จะประมาณการจำนวนได้ เนื่องจากไม่ปรากฏผลสำรวจที่เป็นทางการ แต่หากพิจารณาถึงจำนวนชาวต่างชาติที่เดินทางเข้ากัมพูชาด้วยวัตถุประสงค์เพื่อการท่องเที่ยวจะพบว่านักท่องเที่ยวหลักของกัมพูชา 3 อันดับแรก คือ นักท่องเที่ยวชาวจีน ไทย และเวียดนาม และหากพิจารณาเฉพาะสถิติปี ค.ศ. 2022 ทั้งปี จะพบว่านักท่องเที่ยวต่างชาติ 10 อันดับแรก ได้แก่ ไทย เวียดนาม จีน สหรัฐฯ ลาว อินโดนีเซีย เกาหลีใต้ ฝรั่งเศส มาเลเซีย และสหราชอาณาจักร ตามลำดับ (กุลนรี นุกิจรังสรรค์, 2566)

สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ลาวมีการปกครองแบบสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ โดยมีพรรคประชาชนปฏิวัติ (The Lao People Revolutionary Party PRD) ปกครองประเทศในระบอบสังคมนิยมมาตั้งแต่ปี 2518 มีศาสนาพุทธเป็นศาสนาประจำชาติ มีจำนวนประชากร 6.76 ล้านคน (2017) แบ่งเป็น 3 ชนชาติคือ ลาวลุ่ม ลาวเทิง และลาวสูง ในด้านเศรษฐกิจ ลาวได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ (Special Economic Zone หรือ SEZ) และเขตเศรษฐกิจเฉพาะ (Specific Economic Zone) โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การสร้างเมืองใหม่ที่ทันสมัย ส่งเสริมการค้า การลงทุนและการท่องเที่ยว โดยมีการเลือกพื้นที่ตามแต่จุดประสงค์ที่ต้องการ ปัจจุบันลาวมีเขตเศรษฐกิจพิเศษและเขตเศรษฐกิจเฉพาะทั้งหมด 11 เขต แม้ว่าจะมีกาสิโนเปิดตามตะเข็บชายแดนไทย-ลาว อยู่มากมาย แต่ธุรกิจกาสิโนเป็นกิจกรรมที่รัฐบาลลาวอนุญาตให้เปิดได้เฉพาะในเขตเศรษฐกิจพิเศษเท่านั้น ตามประมวลกฎหมายอาญา ข้อ 83 เขียนเมื่อปี ค.ศ. 2006 ระบุว่า การพนันและการเปิดธุรกิจกาสิโนเป็นสิ่งผิดกฎหมาย รวมถึงการที่ประชาชนลาวเข้าไปเล่นการพนัน ผู้ใดฝ่าฝืนจะมีโทษปรับระหว่าง 2 แสน-2 ล้านบาท และมีโทษจำคุกสูงสุด 2 ปี สำหรับผู้ให้บริการสถานที่ เป็นแหล่งมั่วสุมการเล่นพนันในทางปฏิบัติ กฎหมายเกี่ยวกับการพนันของลาวอ่อนแอและไม่สามารถบังคับใช้ให้มีประสิทธิภาพได้ ส่งผลให้ประชาชนลาวคุ้นเคยกับการเข้าไปใช้บริการกาสิโนตามพื้นที่ตะเข็บชายแดนรอบประเทศ ตัวอย่างเช่น มีนักพนันชาวลาวเข้ามาเล่นพนันกาสิโนที่เขตสะหวันนะเขต วันละ 500 คน สถานกาสิโนที่เปิดบนพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษทั้งหมดเป็นรูปแบบ Integrated Resort หรือเป็นสถานบริการครบวงจร มีวัตถุประสงค์เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่มาเที่ยวลาว ธุรกิจกาสิโนเหล่านี้ได้สิทธิพิเศษจากรัฐบาล คือ

รัฐบาลปล่อยพื้นที่ให้นักธุรกิจต่างชาติเช่าเป็นระยะเวลา 99 ปี ได้รับยกเว้นภาษีศุลกากรสำหรับวัสดุอุปกรณ์ และวัตถุดิบ และได้รับยกเว้นอากรกำไร 10 ปี รวมถึงสิทธิประโยชน์อื่น ๆ ตามกฎหมาย ปัจจุบันมีกาสิโนเปิดตัวขึ้นหลายแห่ง โดยที่ได้รับความนิยม ได้แก่ กาสิโนในเขตเศรษฐกิจพิเศษแขวงสะหวันนะเขต (The Savan Vegas Hotel & Casino) มีทั้งโรงแรม 5 ดาว และแหล่งความบันเทิงด้านกาสิโน โดยมีเครื่องสล็อตราว 500 เครื่อง รวมถึงเครื่องเล่นวิดีโอเกมและโต๊ะเกมอีกกว่า 80 โต๊ะ ขณะที่โซนโรงแรมมีสิ่งอำนวยความสะดวกครบครัน ทั้งสปา เลานจ์ และภัตตาคาร และกาสิโนในเขตเศรษฐกิจพิเศษสามเหลี่ยมทองคำ (The Kings Roman Casino) ตั้งอยู่ฝั่งตรงข้ามบ้านสบรวก สามเหลี่ยมทองคำ ทางตอนเหนือของ อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ซึ่งมีโรงแรมหลายแห่ง รวมถึงตลาดไนท์ทาวน์ที่มีร้านค้ากว่า 70 ร้าน และภัตตาคาร เข้ามาตั้ง นอกจากนี้ยังเป็นทั้งสถานบันเทิงและที่พักระดับ 5 ดาว (เอกพล จันทนสาโร, 2561)

ทั้งนี้ ภายหลังจากที่กาสิโนดังกล่าวเปิดให้บริการ พบว่ามีผลกระทบเชิงบวก อาทิ 1) ช่วยพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภคที่จำเป็นอย่างรวดเร็ว ไม่ว่าจะเป็นถนนคอนกรีต โครงข่ายสายส่งไฟฟ้า ระบบผลิตน้ำประปา และยังมีอีกหลายโครงการที่อยู่ระหว่างดำเนินการ เช่น ถนน 3 เส้นทางเข้าสู่ตัวเมืองต้นผึ้ง (ตั้งอยู่นอกเขตเศรษฐกิจพิเศษ) ช่วยให้คนลาวในพื้นที่ห่างไกลได้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น นอกจากนี้ ยังมีโครงการขนาดใหญ่ในอนาคตที่กำลังจะมี คือ สนามบินนานาชาติ โดยจะสร้างให้มีขนาดใหญ่ อันดับ 2 ของประเทศ 2) การส่งเสริมการค้าการลงทุน 3) กระตุ้นการท่องเที่ยว เพื่อให้ที่นี่กลายเป็นแม่เหล็กดึงดูดนักท่องเที่ยวแห่งหนึ่งในอาเซียน ซึ่งจากปริมาณนักท่องเที่ยวที่ข้ามผ่านด่านบ่อเต็นหรือเดินทางมาเที่ยวที่แขวงบ่อแก้วก็ดี ทำให้เห็นได้ว่ากาสิโนมีผลต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวอยู่ไม่น้อย โดยในปี 2558 มีนักท่องเที่ยวเข้ามาที่คิงส์โรมันแต่ละวันประมาณ 1,000 คน โดยเฉลี่ย ทั้งนี้ สถิตินักท่องเที่ยวที่ใช้ด่านบ่อเต็น (แทบทั้งหมดคือ คนจีน) เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 36.42 นับแต่ปี 2553-2557 จาก 159,542 คนในปี 2553 เพิ่มขึ้นเป็น 278,228 คนในปี 2557 โดยที่ลดลงไปช่วงปี 2554-2555 เป็นไปได้ว่าเป็นผลเกี่ยวเนื่องกับการปิดกาสิโนที่บ่อเต็น ส่งผลให้นักท่องเที่ยวจีนหายไปมากในห้วงสองปีนั้น ขณะที่ปริมาณนักท่องเที่ยวที่เข้ามาที่แขวงบ่อแก้ว (รวมทุกชาติ) ระหว่างปี 2550-2557 มีดังนี้ ปี 2550 จำนวน 112,157 คน ปี 2551 จำนวน 145,567 คน ปี 2552 จำนวน 140,414 คน ปี 2553 จำนวน 170,579 คน ปี 2554 จำนวน 184,864 คน ปี 2555 จำนวน 132,343 คน ปี 2556 จำนวน 207,786 คน ปี 2557 จำนวน 168,696 คน เห็นได้ชัดว่าเมื่อปี 2553 ตัวเลขขยับเพิ่มขึ้นหลังมีกาสิโนคิงส์โรมันช่วงปลายปี 2552 และเพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดดอีกครั้งในปี 2556 ขณะที่ผลกระทบเชิงลบมีดังนี้ 1) สูญเสียทรัพยากรให้ต่างชาติ 2) เป็นแหล่งฟอกเงิน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการที่ลาวยังไม่มีกฎหมายต่อต้านการฟอกเงิน ทำให้กาสิโนกลายเป็นเส้นทางอันน่าดึงดูดใจสำหรับการฟอกเงินของมาเฟียจีน และแก๊งอาชญากรรมอื่น ๆ ไปด้วย 3) ศูนย์รวมธุรกิจสีเทา ซึ่งนอกจากการพนัน ยังมีธุรกิจค้าประเวณี ภัตตาคารที่มีเมนูจากสัตว์ป่าหายาก อาทิ เนื้อเสือ กระตูดเสือ อู้งตีนหมี งูเหลือม ตัวนิ่มเป็น ๆ ร้านขายอุปกรณ์เสริมทางเพศ (sex shop) ไปจนมีการลักลอบค้ายาเสพติด (ณัฐกร วิทิตานนท์, 2559)

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าในหลายประเทศการพนันเสรีนั้นเกิดขึ้นมาเพื่อตอบสนองความต้องการทางสังคม ไม่ว่าจะเป็นการทำให้คนในสังคมหรือผู้สูงอายุได้มีกิจกรรมยามว่าง ผ่อนคลายจากความเครียดหรือทำให้คนในสังคมได้เล่นการพนันกันอย่างถูกกฎหมาย อันเนื่องมาจากวัฒนธรรมเดิมที่การพนัน

เป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวัน ซึ่งคนในสังคมเล่นกันอย่างกว้างขวางอยู่แล้ว ทั้งนี้ การทำให้ถูกกฎหมายนั้น นอกจากจะทำให้คนในสังคมไม่ต้องเล่นการพนันกันอย่างหลบ ๆ ซ่อน ๆ อีกต่อไป ยังช่วยให้ง่ายต่อการควบคุมดูแล ขณะเดียวกันในบางประเทศ บางสังคม การพนันยังไม่เป็นที่ยอมรับ เนื่องจากเกรงว่าจะเกิดปัญหาทางสังคม นานาประการขึ้น ไม่ว่าจะเป็นภาระหนี้สินจากการติดการพนัน ปัญหาครอบครัว หรือปัญหาอาชญากรรม ในรูปแบบต่าง ๆ ในขณะที่บางประเทศก็ต้องการให้มีการพนันเพื่อผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจของประเทศ เป็นการสร้างรายได้ สร้างงานให้กับคนในประเทศอีกทางหนึ่ง สำหรับประเทศไทยนั้น แม้ว่าจะยังไม่มี สถานกาสิโนที่ถูกกฎหมาย แต่ก็เป็นที่ทราบกันดีว่ายังคงมีการลักลอบเปิดบ่อนการพนัน การเล่นพนันออนไลน์ หวยใต้ดิน รวมถึงการไปใช้บริการบ่อนตามแนวชายแดนรอบประเทศ ทั้งนี้ สามารถสรุปเป็นข้อสังเกต ได้หลายประการเกี่ยวกับการพนัน ซึ่งอาจมีประโยชน์ต่อการตัดสินใจเชิงนโยบายในเรื่องการพนัน ดังต่อไปนี้

1) ในบางประเทศการพนันเสรีอาจเกิดขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการทางสังคม เช่น เพื่อให้คนสูงอายุ มีกิจกรรมทำยามว่างหรือเพื่อให้คนในสังคมของตนซึ่งมีวัฒนธรรมชอบเล่นการพนันกันอย่างกว้างขวางได้มีโอกาส เล่นการพนันอย่างถูกกฎหมาย เป็นต้น

2) ในบางสังคมอาจออกกฎหมายห้ามเล่นการพนันเนื่องจากต้องการจัดการกับปัญหาสังคม ซึ่งเป็นผลมาจากการที่สมาชิกในสังคมติดการพนันจนไม่เป็นอันทำมาหากินเป็นหนี้สินล้นพ้นตัวและก่ออาชญากรรมในรูปแบบต่าง ๆ

3) บางประเทศการพนันเสรีเกิดขึ้นจากเหตุผลทางเศรษฐกิจ เช่น เพื่อนำรายได้เข้าสู่รัฐในรูปแบบภาษี หรือเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจผ่านการลงทุนในโครงการก่อสร้างสถานการพนันขนาดใหญ่ หรือเพื่อใช้ธุรกิจพนัน เป็นตัวส่งเสริมธุรกิจบันเทิง/ท่องเที่ยว เป็นต้น

4) บางประเทศเลือกดำเนินนโยบายการพนันเสรีด้วยเหตุผลเชิงกฎหมาย เช่น ต้องการนำธุรกิจ การพนันที่อยู่ “ใต้ดิน” ขึ้นมา “บนดิน” เพื่อการควบคุมดูแลที่ง่ายกว่า ในขณะที่บางประเทศกลับต้องยกเลิก นโยบายการพนันบางประเภทไป เพราะดำเนินการขัดต่อข้อกำหนด เช่น กรณีการยกเลิกนโยบาย “หวยบนดิน” ของประเทศไทย เป็นต้น

แนวทางการจัดตั้งกาสิโนในประเทศไทย

สำหรับรูปแบบและการลงทุนในสถานบันเทิงแบบครบวงจรของประเทศไทยนั้น จากการศึกษาพบว่า “สิงคโปร์โมเดล” น่าจะเป็นแบบอย่างที่ดีที่สุดขณะนี้ เนื่องจากสิงคโปร์ไม่มีนโยบายในการดึงนักพนันเข้ามาเล่น หรือกลุ่มคนที่มีจุดมุ่งหมายจะไปกาสิโนซึ่งคนกลุ่มนี้ไม่ใช่ นักการพนันโดยตรง แต่มุ่งไปที่กลุ่ม Mice ซึ่งได้แก่ กลุ่มวิชาชีพต่าง ๆ และผู้ประกอบการทางด้านธุรกิจเป็นหลัก ดังนั้น กลุ่มลูกค้าส่วนใหญ่ที่เข้าไปเล่นกาสิโน ในประเทศสิงคโปร์จึงไม่ใช่ นักการพนันเพราะต้องการเล่นการพนัน แต่เป็นกลุ่มลูกค้าและนักท่องเที่ยวกลุ่มใหม่ ที่ไม่ต้องไปแข่งขันกับประเทศต่าง ๆ ที่มีกาสิโนอยู่แล้ว ในส่วนของสถานกาสิโนของสิงคโปร์จะแยกขาดออกจาก พื้นที่สถานบันเทิงส่วนที่เหลือทั้งหมด ภายใต้ชื่อเรียก “รีสอร์ทแบบครบวงจร” และกำหนดให้กาสิโนต้องเป็น สถานกาสิโนที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม (Responsible Casino)

นอกจากนี้ สิงคโปร์ยังมีกฎหมายที่ให้อำนาจแก่รัฐบาลค่อนข้างสูงมากที่จะให้ใบอนุญาตหรือสามารถ ถอนคำสั่งหรือยกเลิกใบอนุญาตเมื่อใดก็ได้หากรัฐบาลพบว่ามีผลกระทบของผู้ประกอบการหรือพนักงาน

ที่ไม่สุจริต นอกจากนี้กฎหมายของสิงคโปร์มีการควบคุมการเล่นการพนันและนักการพนันมากกว่ากฎหมายทุกแห่งในโลก เพราะกฎหมายของสิงคโปร์เข้าไปควบคุมนักการพนันถึงในระดับครอบครัว โดยมีสภาระดับชาติที่ทำหน้าที่ดูแลผู้มีปัญหาจากการพนัน ส่งผลให้อัตราของนักเล่นการพนันลดลง จำนวนคนสิงคโปร์ที่เข้าไปเล่นกาสิโนลดลงทุก ๆ ปี รวมทั้งอัตราการเกิดอาชญากรรมที่มีแนวโน้มลดลงเช่นกัน สอดคล้องกับบริบทของประเทศไทยที่มีเป้าหมายการจัดตั้งเพื่อมุ่งเน้นไปที่ประโยชน์ทางเศรษฐกิจและกระตุ้นการท่องเที่ยวเป็นหลัก อีกทั้งยังมีข้อได้เปรียบบางประการที่น่าสนใจ อาทิ มีสถานที่ท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก ไม่ว่าจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ รวมถึงวัฒนธรรมที่แตกต่างกันทั้ง 4 ภาค นอกจากนี้ ประเทศไทยยังมีต้นทุนในการประกอบธุรกิจที่ต่ำกว่าหลายประเทศ รวมถึงความได้เปรียบทางภูมิภาคในเรื่องของที่ตั้ง เนื่องจากตั้งอยู่ในศูนย์กลางของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เป็นที่คาดการณ์ว่าในสถานการณ์ปกติของไทย หากมีการเปิดสถานบันเทิงครบวงจร รัฐบาลน่าจะมีรายได้จากธุรกิจนี้อย่างน้อยปีละ 1,000,000 ล้านบาท และเกิดการจ้างงานอย่างน้อย 300,000 คน สำหรับเรื่องการเก็บภาษีผู้ที่ได้รับสัมปทานสถานบันเทิงครบวงจรในประเทศที่มีการให้สัมปทานแก่ผู้ประกอบการเพียงรายเดียว รัฐบาลจะเก็บภาษีสูงกว่าประเทศที่ให้สถานบันเทิงครบวงจรที่มีการแข่งขันของธุรกิจมากกว่า 2 รายขึ้นไป

สำหรับเรื่องความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจในการลงทุนสถานบันเทิงครบวงจรนั้น ไม่ควรพิจารณาภาสิโนในแบบจุลภาค (Micro analysis) หรือมองแต่ปัญหาเล็ก ๆ ที่จะเกิดขึ้นตามมาจากปัญหาการพนัน แต่ควรมองแบบมหภาค (Macro analysis) โดยมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาประเทศ กระตุ้นเศรษฐกิจในภาพรวมและในทุกมิติ อาทิ สถานบันเทิงครบวงจรและกาสิโนสามารถที่จะเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวให้มากขึ้น มีการประชุมนานาชาติ และการจัดแสดงสินค้านานาชาติเพิ่มมากขึ้น มีการจ้างงานมากขึ้น ผลผลิตทางด้านการเกษตร ปศุสัตว์และประมงเพิ่มสูงขึ้น มีการใช้จ่ายในการลงทุนและการบริโภคเพิ่มมากขึ้น มีการกระจายรายได้และทำให้ประชาชนมีรายได้สูงขึ้น และรัฐบาลสามารถเก็บภาษีได้มากขึ้น ('สังคิต' แนะนำเปิดกาสิโนตามสิงคโปร์โมเดลสร้างรายได้ 1 ล้านล้านบาทต่อปีจ้างงานเพิ่ม 3 แสนคน, 2565) ทั้งนี้ หากมีการจัดตั้งกาสิโนขึ้นในอนาคต พบว่า มี 6 ประเด็นสำคัญที่จะสามารถนำมาใช้ประกอบการพิจารณาเพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมกับประเทศไทยนั้น ได้แก่

1. นโยบาย ควรมุ่งเน้นไปที่การกระตุ้นเศรษฐกิจ เพิ่มรายได้ให้กับประเทศ กระตุ้นการท่องเที่ยว แล้วนำไปพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ อาทิ ด้าน สาธารณสุข ด้านสังคม ด้านการศึกษา

2. รูปแบบธุรกิจ ควรเป็นในลักษณะของ Integrated Resort หรือ สถานประกอบการท่องเที่ยวแบบครบวงจรที่อาจมุ่งเน้นจุดขายไปที่การท่องเที่ยวธุรกิจ MICE ซึ่งเกี่ยวข้องกับการประชุมองค์กร (Meetings) การท่องเที่ยวเพื่อเป็นรางวัล (Incentive Travel) การประชุมวิชาชีพ (Conventions) และการจัดงานแสดงสินค้าและนิทรรศการ (Exhibitions) เป็นหลัก เพื่อช่วยขับเคลื่อนเศรษฐกิจรองรับการเข้าสู่ยุคประชาคมอาเซียน โดยกาสิโนเป็นแค่เพียงส่วนประกอบ โดยอาจใช้พื้นที่ไม่เกินร้อยละ 3 ของพื้นที่ทั้งหมด

3. สถานที่ตั้ง ควรเป็นสถานที่ที่ตั้งอยู่ห่างจากตัวเมืองออกไป แต่สะดวกในการเดินทางเข้าถึง เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาความแออัดจากการจราจร รวมถึงหลีกเลี่ยงการเข้าถึงกาสิโนได้ง่ายของประชาชนที่ไม่มีความพร้อมและไม่มีหลักประกันของเงินในการเข้ามาเล่น ขณะเดียวกันควรเป็นสถานที่ที่มีการออกแบบทันสมัย สวยงาม โดดเด่น และมีศักยภาพเพียงพอที่จะสามารถพัฒนาให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจและกระตุ้น

การท่องเที่ยวได้ ประกอบด้วยแหล่งอำนวยความสะดวกครบวงจร มีสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานครบถ้วน มีโรงแรม หรือรีสอร์ท บาร์ ห้างสรรพสินค้า โรงภาพยนตร์ ร้านอาหาร ศูนย์ประชุม รวมถึงลานจอดรถขนาดใหญ่ ทั้งนี้ จากรายงานผลการพิจารณาศึกษาญาติ เรื่อง การศึกษาการเปิดสถานบันเทิงแบบครบวงจร (Entertainment Complex) การจัดเก็บรายได้และภาษีจากธุรกิจกาสิโนตามกฎหมาย และมาตรการในการป้องกันและแก้ไข ปัญหาบ่อนการพนันผิดกฎหมาย การแพร่ระบาดของตู้เกมพนันไฟฟ้า และการพนันออนไลน์ พบว่า สถานที่ที่มีความเหมาะสมในการจัดตั้ง ได้แก่ 1) กรุงเทพมหานครและเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC) ในรัศมีไม่เกิน 100 กิโลเมตร จากสนามบินดอนเมือง สนามบินสุวรรณภูมิ สนามบินอู่ตะเภา 2) จังหวัดท่องเที่ยวหลัก 22 จังหวัด และ 3) จังหวัดชายแดนที่มีด่านตรวจคนเข้าเมือง หากเป็นภาคใต้ควรสร้างใน จังหวัดภูเก็ต พังงา และกระบี่ ภาคเหนือ จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย และพะเยา และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดอุดรธานี ขอนแก่น อุบลราชธานี และหนองคาย (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2565)

4. มาตรการควบคุม สำหรับการควบคุมการเข้าเล่นกาสิโน รัฐบาลควรมีข้อกำหนดในการเข้าเล่น การพนัน เช่น อายุ ค่าเข้า การห้ามเข้าอัตโนมัติสำหรับบุคคลที่มีปัญหาทางการเงิน หรือบุคคลที่ได้แจ้งชื่อ กับทางรัฐเพื่อกันตนเองหรือคนในครอบครัวไม่ให้เข้าไปเล่น จำนวนเงินของผู้เล่น ตลอดจนห้ามโฆษณา และประชาสัมพันธ์เพื่อความเหมาะสม และลดปัญหาในทางสังคมและอาชญากรรม โดยในส่วนของมาตรการควบคุม บริษัทธุรกิจการพนันที่ได้รับอนุญาตให้จัดตั้งและดำเนินธุรกิจ รัฐต้องควบคุมและตรวจสอบอย่างเข้มงวด ภายใต้ระเบียบ กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ เช่น ต้องเสียภาษีให้ถูกต้อง ต้องบริจาคเงินรายได้เพื่อการกุศล หรืออื่น ๆ ตามที่ได้มีการตกลงกัน

5. องค์กรหรือหน่วยงานรับผิดชอบ ควรมีการตั้งองค์กรหรือหน่วยงานควบคุมการพนันแห่งชาติ เพื่อทำหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย ควบคุม หรือกำกับธุรกิจพนัน ซึ่งประกอบด้วยตัวแทนภาครัฐ ผู้ทรงคุณวุฒิ ในด้านที่เกี่ยวข้อง และองค์กรภาคประชาสังคม

6. กลุ่มเป้าหมาย ซึ่งควรมุ่งไปที่นักท่องเที่ยวต่างชาติ ประชาชนในประเทศที่มีรายได้ หลักทรัพย์ ค่าประกัน และจำกัดอายุไม่ต่ำกว่า 21 ปี

ทั้งนี้ หากว่ายังไม่มีการอนุญาตให้จัดตั้งกาสิโน หรือสถานบันเทิงแบบครบวงจร การปราบปราม การพนันใต้ดินในปัจจุบันจำเป็นต้องเข้มงวดและมีประสิทธิภาพมากขึ้น และควรเป็นไปในเชิงรุกมากกว่าเชิงรับ แบบที่เป็น นอกจากนี้ ควรมีการเตรียมความพร้อมให้กับประชาชน รวมถึงหน่วยงานต่าง ๆ โดยให้ความรู้ ความเข้าใจ และเตรียมความพร้อมสำหรับแนวทางการตั้งรับผลกระทบที่จะเกิดขึ้น ซึ่งแน่นอนว่าการจัดตั้ง ธุรกิจดังกล่าวย่อมนำมาซึ่งปัญหาและผลกระทบทางสังคมเป็นอย่างมาก อาทิ ปัญหาครอบครัว ปัญหาล้มละลาย รวมถึงปัญหาอาชญากรรมต่าง ๆ ดังนั้น หากรัฐบาลสามารถวางแผนเพื่อตั้งรับและจัดการกับปัญหาเหล่านี้ได้ด้วยการมีกรอบกฎหมายที่บังคับใช้อย่างชัดเจน รัดกุม รวมถึงการบริหารจัดการที่โปร่งใสปราศจากการคอร์รัปชัน ก็อาจนำมาซึ่งบ่อนกาสิโนที่เป็นประโยชน์ต่อเศรษฐกิจประเทศ ส่งผลให้ไทยสามารถเป็นฮับหรือศูนย์กลาง การท่องเที่ยวในภูมิภาคได้ไม่ยาก

ความเห็น และข้อสังเกตจากหน่วยงานและนักวิชาการที่เกี่ยวข้อง

ศูนย์ศึกษาปัญหาการพนัน คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีความเห็นว่า เมื่อเปรียบเทียบ การเปิดสถานบันเทิงแบบครบวงจรของประเทศสิงคโปร์ จะพบว่าสถานกาสิโนคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 3 ของสถานบันเทิงแบบครบวงจรเท่านั้น การเปิดกิจการกาสิโนเป็นธุรกิจที่มีความซับซ้อนและแต่ละประเทศ มีแนวคิดและการดำเนินการแตกต่างกันพอสมควร ทั้งนี้ หากตั้งสมมติฐานว่าการเปิดสถานบันเทิงแบบครบวงจร มีเป้าหมายต้องการดึงดูดนักท่องเที่ยวจากต่างประเทศเป็นหลักเหมือนกับประเทศสิงคโปร์ มีประเด็นที่ต้อง พิจารณาให้รอบคอบ ดังนี้ (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2565)

1. สถานการณ์ของการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องมาจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 แม้ในอนาคตกประเทศไทยจะกำหนดให้เป็นโรคประจำถิ่น แต่ตราบดีที่ยังไม่มียารักษาที่มีประสิทธิผล ย่อมส่งผลให้คนเดินทางลดลง

2. การท่องเที่ยวของแต่ละประเทศในภูมิภาคเอเชียต่างหวังพึ่งพานักท่องเที่ยวจากสาธารณรัฐ ประชาชนจีนเป็นสำคัญ แต่ในเร็ว ๆ นี้ พรรคคอมมิวนิสต์จีนเตรียมจัดประชุมสภาประชาชนแห่งชาติจีน เพื่อพิจารณาการไม่ส่งเสริมให้ประชาชนคนจีนเดินทางออกนอกประเทศเพื่อเล่นกาสิโน เนื่องจากรัฐบาลจีน ตรวจสอบพบว่าการเดินทางไปเล่นกาสิโนนอกประเทศมีความเกี่ยวข้องกับการทุจริตและประพฤติมิชอบ ของข้าราชการ ซึ่งปัจจุบันมีการจำกัดการเดินทางไปเขตบริหารพิเศษมาเก๊า ทำให้มาเก๊ามีรายได้จากกาสิโนลดลง และเปลี่ยนทิศทางการบริหารด้วยการหารายได้จากความเป็นศูนย์ประชุมแทนธุรกิจกาสิโน ปัจจุบันรัฐบาลจีน ออกกฎหมายหลายฉบับที่พยายามจำกัดการเดินทางไปต่างประเทศของนักท่องเที่ยวที่เป็นกรุ๊ปทัวร์เพื่อไป เล่นกาสิโนในต่างประเทศ โดยให้ถือว่าการเล่นกาสิโนในลักษณะดังกล่าวเป็นการเล่นกาสิโนในประเทศ และมีความผิดรุนแรง การปราบปรามของจีนถึงขนาดที่มีการขึ้นบัญชีดำกาสิโนที่ตั้งอยู่ในต่างประเทศด้วย ซึ่งหากใครเดินทางไปยังกาสิโนที่ถูกขึ้นบัญชีดำจะมีความผิดและถูกลงโทษ ดังนั้น จากทิศทางที่เกิดขึ้นทำให้ ประเทศไทยต้องพิจารณาให้รอบคอบ โดยเฉพาะการลงทุนสร้างสถานบันเทิงแบบครบวงจร ไม่ควรให้ความสำคัญ เฉพาะกิจการกาสิโนเท่านั้น เนื่องจากในอนาคตมีนักท่องเที่ยวให้ความสนใจไม่เป็นตามที่ตั้งเป้าหมาย จะเป็นปัญหา ในระยะยาว หรือในทางกลับกันหากจะเน้นให้นักท่องเที่ยวไทยเข้ามาเล่นกาสิโนในสถานบันเทิงแบบครบวงจร อาจจะทำให้สร้างปัญหาเพิ่มมากขึ้น

3. ประเทศไทยจะใช้โมเดลแบบเดียวกับประเทศสิงคโปร์ เพื่อกระตุ้นนักท่องเที่ยวในประเทศเพื่อให้ เข้ามาใช้บริการในสถานบันเทิงแบบครบวงจรอย่างไร กล่าวคือ ประเทศสิงคโปร์มีกติกาชัดเจนว่าคนสิงคโปร์ จะเล่นกาสิโนได้นั้นจะต้องมีสถานะทางการเงินที่ดีมากพอจะจ่ายค่าธรรมเนียม เพื่อไม่สร้างปัญหาครอบครัว ในอนาคต ประเทศสิงคโปร์ได้กำหนดกติกาว่าหากบุคคลใดเล่นกาสิโนและสร้างผลกระทบต่อครอบครัว บุคคล ในครอบครัวนั้น สามารถส่งเรื่องไปยังผู้ประกอบการธุรกิจกาสิโนเพื่อไม่ให้เข้าไปเล่นกาสิโนได้อีก เพราะฉะนั้น การจะพิจารณากฎหมายเพื่อเปิดสถานกาสิโนที่ถูกกฎหมายจำเป็นต้องมีคณะกรรมการ 2 ชุด ประกอบด้วย 1) คณะกรรมการกำกับดูแลการพนัน ในประเทศแอฟริกาใต้เคยเปิดสถานกาสิโนแต่สร้างปัญหาสังคมจนนำมาสู่ การปิดกาสิโนจำนวนมาก จึงจำเป็นต้องมีคณะกรรมการกำกับดูแลการพนัน เพื่อพิจารณาภาพรวมทั้งหมด และต้องกำหนดหน้าที่และกรอบการทำงานของคณะกรรมการให้ชัดเจน เพื่อนำไปสู่การออกกฎหมายลำดับรอง

2) คณะกรรมการแก้ไขปัญหาสังคมและการเยียวยา ซึ่งทั่วโลกต่างยอมรับว่ากาสิโนเป็นการพนันที่มีความอันตรายมากที่สุด และองค์การอนามัยโลกให้การยอมรับว่าการติดการพนันเป็นโรคประเภทหนึ่ง ดังนั้น กระทรวงสาธารณสุข ต้องมีความพร้อมดูแลกลุ่มคนเหล่านี้ และการพิจารณาการตั้งกองทุนเพื่อแก้ไขปัญหาการพนันและการเยียวยา ซึ่งเป็นเงินที่ได้มาจากค่าธรรมเนียมของคนเข้ามาเล่นกาสิโนในเรื่องรูปแบบการจัดเก็บภาษี ควรเป็นการจัดเก็บภาษีเฉพาะธุรกิจกาสิโนนอกเหนือไปจากการจัดเก็บภาษีเงินได้นิติบุคคลตามกฎหมายปกติ ซึ่งจะแบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่ 1) ภาษีที่คิดจากการใช้เงินเล่นกาสิโนประเภท Table Game และ 2) ภาษีที่คิดจากเครื่องเล่นจำพวกสล็อตแมชชีน ซึ่งมีความจำเป็นที่ต้องศึกษาในรายละเอียดอีกพอสมควร อย่างไรก็ตาม ปัญหาที่น่ากังวลมากที่สุด คือ การพนันออนไลน์ เพราะเป็นการพนันที่ผิดหลักของการพนันทั่วไป เนื่องจากประเทศที่ทำให้การพนันเป็นเรื่องถูกกฎหมายจะมีวัตถุประสงค์เพื่อให้มีการเล่นพนันอยู่ในพื้นที่จำกัด แต่การพนันออนไลน์ส่งผลให้การพนันสามารถเกิดขึ้นได้ภายในบ้านหรือในทุกแห่งที่ต้องการ ซึ่งมีความอันตรายและจัดเก็บภาษีได้อย่างยากลำบาก แต่ละประเทศมีนโยบายแตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นการออกกฎหมายห้ามเด็ดขาด หรือหากในกรณีที่ไม่ห้ามไม่ได้ ก็จะกำหนดให้เล่นการพนันออนไลน์ได้เฉพาะกับบริษัทที่มีธุรกิจการพนันที่ถูกกฎหมายอยู่เดิมเท่านั้น การพิจารณาเรื่องการพนันออนไลน์ควรต้องพิจารณาเป็นกรณีพิเศษยิ่งกว่ากรณีอื่น

มูลนิธิธรรมาภิบาลการพนัน

รัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรพิจารณาหาแนวทาง หรือกำหนดหลักเกณฑ์ในการคัดกรองมิให้กลุ่มบุคคลเปราะบางเข้าสู่การเล่นการพนัน ทั้งนี้ หากจะมีการปรับแก้ หรือแก้ไขกฎหมายต่าง ๆ เพื่อให้มีการเล่นการพนันบางประเภทให้สามารถดำเนินการได้อย่างถูกกฎหมาย เลขานุการมูลนิธิธรรมาภิบาลการพนันได้เสนอความเห็นถึงหลัก “5 ย” ซึ่งเป็นหลักการควบคุมการพนัน อันประกอบด้วย

- 1) เกิดยาก หากมีการอนุญาตให้เล่นการพนันบางประเภทได้ ควรกำหนดให้การเล่นการพนันดังกล่าวมีเงื่อนไขในการดำเนินการที่ยู้งยากเพื่อมิให้เกิดการเล่นการพนันในวงกว้าง จนทำให้เด็กหรือเยาวชนเข้าถึงได้ง่าย
- 2) ไม่เยอะ ควรจำกัดจำนวน หรือพื้นที่ในการเล่นการพนัน เพื่อให้ง่ายต่อการควบคุมและกำกับดูแล
- 3) ไม่ยั่วเย้า ควรกำหนดพื้นที่ในการเล่นการพนันเป็นการเฉพาะ มิใช่เปิดเสรีให้เล่นการพนันในที่ใดก็ได้
- 4) ไม่ยั่วยุ ไม่ควรกำหนดรางวัลจากการเล่นการพนันที่มูลค่ามากเกินไป และไม่ควรมีการสมทบเงินรางวัล อันจะเป็นการจูงใจให้ผู้คนอยากที่จะเล่นการพนันมากขึ้น รวมถึงการควบคุมการโฆษณาชวนเชื่อต่าง ๆ ให้ประชาชนสนใจเข้ามาเล่นการพนันเพิ่มขึ้น

5) ไม่ยุ่งกับเด็ก โดยการกำหนดเงื่อนไข และมาตรการต่าง ๆ ที่ป้องกันมิให้เยาวชนสนใจและเล่นการพนัน ไม่ว่าจะอยู่ในรูปแบบใดก็ตาม พร้อมกันนี้ ควรศึกษารูปแบบการเปิดให้เล่นการพนันอย่างถูกกฎหมาย ในต่างประเทศ โดยเฉพาะในกลุ่มประเทศในทวีปเอเชียและประเทศเพื่อนบ้าน อาทิ สาธารณรัฐสิงคโปร์ สาธารณรัฐเกาหลี (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2565)

นายเกียรติ สิทธิอมร อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคประชาธิปัตย์ อดีตประธานผู้แทนการค้าไทย มีความเห็นว่าการศึกษารูปแบบนี้จะช่วยประเทศไทยเข้าใจถึงผลดี ผลเสีย และสามารถเตรียมความพร้อมที่จะจัดตั้งโดยการพิจารณาจากทุกภาคส่วนร่วมกันว่าเหมาะสมหรือไม่ แม้ว่าหลายฝ่ายมองว่าจะส่งผลให้เศรษฐกิจดีขึ้น จัดเก็บภาษีได้มากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาษีที่จัดเก็บได้รัฐสามารถนำไปช่วยคนชรา ไปสนับสนุน

ด้านสาธารณสุข อย่างไรก็ตามยังคงมีความกังวลในส่วนของความมั่งคั่งดังกล่าวนี้ว่าจะถูกส่งไปถึงประชาชนได้จริงหรือไม่ และที่บอกว่าจะทำให้เศรษฐกิจดีขึ้นนั้นแท้จริงแล้วดีขึ้นสำหรับใคร หรือดีเฉพาะคนบางกลุ่มเท่านั้น สืบเนื่องจากมีผลการศึกษาคัดเจนจากหลายประเทศว่าจัดเก็บภาษีได้แค่ร้อยละ 0.4-0.5 เท่านั้น ขณะที่รายได้จากการจ้างงานก็จะตกเป็นของแรงงานต่างด้าว อาทิ ฟิลิปปินส์ และเมียนมา ซึ่งมีทักษะการสื่อสารด้านภาษาอังกฤษได้ดีกว่าคนไทย นอกจากนี้ จากการศึกษาข้อมูลในหลายประเทศ เช่น มาเลเซีย สิงคโปร์ ออสเตรเลีย สหรัฐอเมริกา ซึ่งไปในทางเดียวกันว่าการนำการพนันใต้ดินมาอยู่บนดินนั้น ไม่ทำให้การพนันใต้ดินหมดไป เพราะการพนันใต้ดินก็ยังอยู่แต่อาจลดลงบ้าง และกลายเป็นว่าการพนันบนดินจะเป็นคนกลุ่มใหม่ที่มาเล่น นอกจากนี้ มีข้อมูลชัดเจนว่าทุกเมืองที่มีการตั้งกาสิโนจะมีอาชญากรรมเพิ่มขึ้น และต้องใช้เจ้าหน้าที่ของรัฐเพิ่มขึ้น ในการกำกับดูแลเพราะจะมีปัญหาสังคมเพิ่มมากขึ้น ดังนั้น การตั้งเอ็นเตอร์เทนเมนต์คอมเพล็กซ์ มีทั้งผลดีและผลกระทบอย่างมาก และสร้างปัญหาเพิ่มขึ้น จึงอยากให้ตั้งใจให้ชัดเจน” (จตุรงค์ กอบแก้ว, 2565)

นายอนุสรณ์ ธรรมใจ กรรมการวิทยาลัยนานาชาติ ปรีดี พนมยงค์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มีความเห็นว่าการเปิดบ่อนกาสิโนถูกกฎหมายในประเทศไทยมีทั้งข้อดีข้อเสีย ซึ่งยังไม่ควรรีบเปิดให้ดำเนินการ หากยังไม่มีมาตรการบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพ เนื่องจากจะทำให้ไม่สามารถควบคุมผลกระทบในทางลบได้ อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันมีบ่อนกาสิโนตั้งอยู่บริเวณชายแดนโดยรอบประเทศไทย อาทิ กัมพูชา ลาว เมียนมา เวียดนาม มาเลเซีย สิงคโปร์ ส่งผลให้เงินรั่วไหลออกปีละไม่ต่ำกว่า 50,000 ล้านบาท ส่งผลให้รัฐไทยสูญเสียรายได้ไปจำนวนไม่น้อย อย่างไรก็ตาม หากมีการตั้งบ่อนการพนันกาสิโนในไทย บ่อนการพนันอาจเป็นแหล่งฟอกเงินของพวกมิจฉาชีพ หรือพวกที่มีรายได้มาจากแหล่งที่ผิดกฎหมาย เป็นแหล่งซ่องสุมของพวกอาชญากร และท้ายสุดอาจนำไปสู่ธุรกิจนอกกฎหมายรูปแบบอื่น ๆ ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาบ่อนกาสิโนในสิงคโปร์จะพบว่าปัญหาผลกระทบทางลบจากบ่อนกาสิโนถูกกฎหมายนั้นมีน้อยมาก อันเนื่องมาจากการมีระบบการบังคับใช้กฎหมายที่ดี และมีระบบการคัดกรอง และกีดกันไม่ให้คนท้องถิ่นและนักท่องเที่ยวต่างชาติที่ไม่เข้าเกณฑ์เข้าถึงการเล่นพนันกาสิโน ขณะเดียวกันการมีรายได้จำนวนมากจากบ่อนพนันกาสิโนของมาเก๊าและสิงคโปร์ทำให้รัฐมีเงินรายได้เพิ่มเติมในการจัดสวัสดิการสังคมให้กับประชาชนได้ ฉะนั้น รายได้กาสิโนอาจส่งผลดีต่อฐานะทางการคลังในระยะสั้นได้ ส่วนผลระยะยาวนั้นหากการกำกับควบคุมและการบังคับใช้กฎหมายไม่ดีพอจะเกิดรายจ่ายจำนวนมากจากการตามแก้ปัญหาผลกระทบเชิงลบทางสังคม และสถาบันครอบครัว การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยอาศัยการเปิดสถานบันเทิงแบบครบวงจร (Entertainment Complex) และมีบ่อนการพนันกาสิโนนั้น จะเกิดความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจก็ต่อเมื่อมีนโยบายและข้อบังคับกฎหมายที่รัดกุมเข้มงวด เช่น จำกัดอายุ จำกัดระดับรายได้ มาตรการป้องกันการเป็นแหล่งฟอกเงิน การเก็บค่าใช้บริการในอัตราสูง สามารถป้องกันไม่ให้เกิดนักพนันเพิ่มขึ้นในระยะยาว ป้องกันอาชญากรรมและการกระทำผิดกฎหมาย เป็นต้น เมื่อเก็บภาษีได้แล้วก็นำมาพัฒนาสังคม และบรรเทาให้ลดละเลิกการพนันเช่นเดียวกับเก็บภาษีบาป (สุรา บุหรี่) แล้วนำมาตั้งเป็นกองทุนให้ลด ละ เลิก อบายมุขเหล่านี้ ส่วนผลกระทบทางสังคม และการเมือง ปัญหาอาชญากรรม และการมีอิทธิพลของกลุ่มทุนอุตสาหกรรมพนันต่อนโยบายของประเทศนั้น ปัญหาผลกระทบทางลบต่าง ๆ จะบรรเทาลงหากมีการบังคับใช้กฎหมายที่มีมาตรฐานและมีประสิทธิภาพ (ข้อเสนอหารายได้"กาสิโนเสรี" ขบคิดให้ดีขึ้นไม่ได้ไม่คุ้มเสีย โดย "อนุสรณ์ ธรรมใจ", 2566)

นายยุทธศักดิ์ สุภสร ผู้ว่าการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย มีความเห็นว่าประเด็นการเปิดกาสิโน ถูกกฎหมายเพื่อดึงนักท่องเที่ยวเข้าประเทศนั้น หากมองในมุมของการท่องเที่ยวถือว่าเป็นการเพิ่มตัวเลือก จุดขาย หรือสินค้าประเภทหนึ่งสำหรับการดึงดูดนักท่องเที่ยว ดังเช่นบางประเทศที่มีข้อจำกัดเรื่องทรัพยากร ธรรมชาติ อาทิ สิงคโปร์ หรือมาเก๊า จึงต้องมีสถานบันเทิงครบวงจรเป็นจุดขาย ขณะที่ประเทศไทยต้องยอมรับว่า จุดขายหลักในการท่องเที่ยว คือ แหล่งธรรมชาติ ไม่ว่าจะเป็นอุทยาน ชายหาด ภูเขา ดังนั้น หากนักท่องเที่ยว เดินทางเข้ามาเป็นจำนวนมาก ธรรมชาติก็อาจจะได้รับผลกระทบหรือถูกทำลายได้มากกว่า อย่างไรก็ตาม หากว่าประเทศไทยมีสิ่งๆ ที่เรียกว่า สถานบันเทิงแบบครบวงจร (Entertainment Complex) ซึ่งรวมถึงกาสิโน ก็จะเป็นการเพิ่มตัวเลือกสินค้าให้กับนักท่องเที่ยว เช่นเดียวกับประเทศออสเตรเลีย ที่แม้จะมีแหล่งท่องเที่ยว ทางธรรมชาติเยอะ แต่ก็มีสถานบันเทิงแบบครบวงจรด้วยเช่นกัน ซึ่งการใช้คำว่า Entertainment Complex ไม่ได้หมายความว่าเปิดเฉพาะกาสิโนอย่างเดียวเท่านั้น แต่รวมไปถึงการเปิดเป็นแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ เช่น โรงแรม โรงละครการแสดง ตัวอย่างเช่น ลาสเวกัส ที่ไม่ได้มีเพียงแค่กาสิโนอย่างเดียว แต่ยังมีโรงละคร สำหรับจัดการแสดงระดับโลก และร้านอาหารอีกด้วย ซึ่งนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่มีศักยภาพทางการเงิน มีกำลังการใช้จ่ายที่ค่อนข้างสูง การที่ไทยมีสถานบันเทิงแบบครบวงจรก็จะเป็นทางเลือกในการดึงดูดนักท่องเที่ยว ที่มีคุณภาพเข้ามา อย่างไรก็ตาม จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องไปศึกษาแนวคิดก่อนว่าจะเป็นไปได้ในรูปแบบใด โดยการศึกษาโมเดลจากประเทศต่าง ๆ ถอดบทเรียน เรียนรู้ปัญหา และนำมาปรับแก้ไขให้เกิดเป็น ‘Thailand Entertainment Complex’ อีกทั้งจะต้องศึกษาด้วยว่านอกจากผลประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจแล้วยังมีประเด็นอื่น ๆ หรือผลกระทบอะไรในเรื่องของสังคมอีกหรือไม่ที่จำเป็นต้องนำมาพิจารณาประกอบกัน (ถึงเวลาไทยเปิด ‘กาสิโน’ ดึงดูดนักท่องเที่ยว สร้างรายได้เข้าประเทศ?, 2564)

นางสาวสุกัญญา อาชวานันทกุล นักเศรษฐศาสตร์อิสระ เห็นด้วยกับหลักการที่จะทำให้กาสิโนถูกกฎหมาย เพื่อเป็นการดึงดูดนักท่องเที่ยวสำหรับการสร้างรายได้ให้กับประเทศ และในส่วนของข้อเท็จจริงการพนันเป็นสิ่งที่คนไทย นิยมเล่น โดยเฉพาะการเดินทางไปเล่นกาสิโนที่ต่างประเทศเพื่อหาวิธีหลบเลี่ยง ดังนั้น การนำธุรกิจสีเทาขึ้นมาบนดิน จึงนับว่าเป็นวิธีที่หลายประเทศก็ทำเช่นเดียวกัน อีกทั้งยังช่วยในการลดการรั่วไหลของระบบภาษี อย่างไรก็ตาม ยังคงมีข้อกังวลในส่วนของเยาวชนที่เกรงว่าจะเข้าถึงอบายมุขได้ง่ายมากขึ้น คล้ายกับกรณีผับ บาร์ สถานบันเทิง ที่จะต้องมีการกวดขันจำกัดอายุสำหรับผู้เข้าใช้บริการ นอกจากนี้ ในส่วนของโครงสร้างการบริหารจัดการที่ จะต้องโปร่งใสก็เป็นอีกประเด็นที่ต้องให้ความสำคัญเช่นเดียวกัน ดังนั้น จำเป็นต้องมีการออกแบบวาง โครงสร้างกลไกการบริหารที่รัดกุม โดยมีการถ่วงดุลอำนาจ ธรรมภิบาล สามารถตรวจสอบความโปร่งใสเพื่อ ป้องกันไม่ให้กลายเป็นแหล่งหาผลประโยชน์ หรือช่องทางฟอกเงินให้กับกลุ่มบุคคลใด (ถึงเวลาไทยเปิด ‘กาสิโน’ ดึงดูดนักท่องเที่ยว สร้างรายได้เข้าประเทศ?, 2564)

บทสรุปและความเห็นของผู้ศึกษา

ความกดดันจากประเทศต่าง ๆ ในอาเซียนที่ดูเหมือนจะให้ความสำคัญกับการจัดตั้งกาสิโนเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ สร้างรายได้ให้กับประเทศ และส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อรองรับกับการเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจโลก ที่นับวันการแข่งขันยิ่งทวีความรุนแรงขึ้น ประเทศไทยอาจจะต้องหันมาพิจารณาถึงผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้น เนื่องจากในขณะนี้ มีเพียง 3 ประเทศในอาเซียนเท่านั้นที่ยังไม่มีกาสิโนถูกกฎหมาย คือ ประเทศไทย อินโดนีเซีย และบรูไน โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากว่าประเทศญี่ปุ่นเปิดกาสิโนได้สำเร็จเป็นที่คาดการณ์กันว่า จะส่งผลให้ญี่ปุ่นมีนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวเพิ่มมากขึ้น จากเดิมที่มีปริมาณมากอยู่แล้ว และอาจส่งผลกระทบต่อ การท่องเที่ยวประเทศไทย อย่างไรก็ตาม ความสำเร็จของการศึกษาถึงรูปแบบและผลกระทบที่จะเกิดขึ้นอย่างจริงจัง โดยนำกรณีศึกษาจากรูปแบบของสถานกาสิโนจากหลาย ๆ ประเทศที่ประสบความสำเร็จมาเปรียบเทียบ โดยเฉพาะในประเทศซึ่งการเปิดสถานกาสิโนที่ถูกกฎหมายนั้นแน่นอนว่าย่อมมีทั้งผลดีและผลเสียที่จะตามมา ในภายหลัง หากนโยบายและกฎเกณฑ์ที่นำมาใช้ในการบริหารนั้นขาดประสิทธิภาพ ซึ่งกฎเกณฑ์เหล่านี้บางครั้ง อาจเหมาะสมกับประเทศหนึ่ง แต่ก็อาจจะไม่เหมาะสมกับอีกประเทศหนึ่งก็เป็นได้ ขึ้นอยู่กับสภาวะแวดล้อมของ แต่ละที่ซึ่งอาจจะแตกต่างกันไป ไม่ว่าจะเป็นสภาวะแวดล้อมทางสังคม การศึกษา วัฒนธรรม กฎหมาย รวมไปถึงคุณภาพและประสิทธิภาพของคนที่ย่อมแตกต่างกันไป

อย่างไรก็ตาม ในมุมมองของผู้นำประเทศบางท่านมีแนวคิดว่าการนำผลประโยชน์ที่ได้จากการพนัน ที่ถูกกฎหมายเหล่านี้มาจัดสรรโดยรัฐ เป็นแนวทางที่น่าจะดีกว่าการปล่อยให้ผลประโยชน์ดังกล่าวไปตกอยู่ในมือ ของคนบางคน กลุ่มคนบางกลุ่ม หรือรั่วไหลไปยังนอกประเทศ ซึ่งในประเทศที่มีสถานกาสิโนถูกกฎหมายดังกล่าว ก็มีได้ประสบปัญหาอาชญากรรมหรือปัญหาทางสังคมมากกว่าในประเทศที่ไม่มี อีกทั้งยังสามารถสร้างรายได้ เพิ่มให้กับประเทศ ดังนั้น นโยบายการสร้างสถานกาสิโนหรือสถานบันเทิงแบบครบวงจรจึงมักถูกนำขึ้นมา เพื่อพิจารณาใช้เป็นมาตรการสนับสนุนนโยบายอื่น ๆ ในการกระตุ้นเศรษฐกิจ และพัฒนาประเทศ อาทิ อุตสาหกรรมท่องเที่ยว การจ้างแรงงาน ฯลฯ มากกว่าการทำให้การพนันเสรีเป็นนโยบายเพื่อหารายได้เข้าสู่รัฐ โดยตรง ทั้งนี้ ไม่ควรสนับสนุนให้คนไทยเข้ามาเล่นเป็นหลัก หรือถ้าจะเข้ามาเล่นอาจจะต้องมีการเก็บอัตรา ค่าเข้าหรือตัวรายปีในราคาที่สูงเกินไป อีกทั้งจำเป็นต้องมีมาตรการควบคุมเข้มงวด ในส่วนของสถานที่ตั้ง ของบ่อนกาสิโนที่ถูกกฎหมาย ก็ควรที่จะตั้งอยู่ห่างไกลจากชุมชนเมือง แต่มีคมนาคมที่สามารถเดินทาง เข้าถึงสะดวก สามารถส่งเสริมการท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดการกระตุ้นเศรษฐกิจในพื้นที่ท้องถิ่นละแวกนั้น เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ สามารถมีรายได้จากการท่องเที่ยวรวมถึงการจ้างงานมากขึ้น ถือเป็น การสร้างความเจริญให้แก่ท้องถิ่น นอกจากนี้ กฎหมายว่าด้วยการพนันที่บังคับใช้อยู่จำเป็นต้องได้รับการปรับปรุงแก้ไข ให้ทันกับยุคสมัยปัจจุบัน โดยการบังคับใช้กฎหมายเพื่อปราบปรามจับกุมการเล่นพนันที่ผิดกฎหมาย ต้องเข้มงวดจริงจัง นอกจากนั้น จากข้อเสนอในรายงานการวิจัยของ รัตพงษ์ สอนสุภาพ (2555) เรื่อง บ่อนพนัน ตามแนวชายแดน ผลกระทบ และการจัดการความเห็นส่วนใหญ่ของผู้เข้าประชุมได้ให้ความเห็นว่า ควรใช้วิธี เปิดประมูลให้ภาคเอกชนดำเนินการแทน โดยรัฐจะต้องกำหนดเกณฑ์สองสามประการ เช่น อัตราผลตอบแทน ที่จ่ายให้รัฐ มาตรการป้องกันเชิงสังคม เป็นต้น และการเลือกสถานที่ตั้งห่างจากชุมชนเพื่อสร้างอุปสรรค และคัดกรองคนเข้าไปเล่น เช่น กลุ่มนักท่องเที่ยวต่างชาติ และกลุ่มคนไทยที่มีฐานะและชอบเล่นการพนัน เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม ข้อกังวลหากมีการอนุญาตให้มีการเปิดบ่อนโดยเสรีก็คือ ความโปร่งใส (Transparency) และความรับผิดชอบ (Accountability) ของนักการเมืองและนักธุรกิจที่ได้รับสัมปทานที่มีต่อสังคมโดยรวม

ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้การจัดการธุรกิจกาสิโนให้มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับบริบทประเทศไทย มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. รัฐจะต้องมีวัตถุประสงค์และรูปแบบในการจัดตั้งสถานกาสิโนที่ชัดเจน อาทิ ต้องการจัดตั้งโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจและการท่องเที่ยว โดยปรับเปลี่ยนสถานกาสิโนที่เป็นแหล่งอบายมุขให้กลายเป็นสถานที่จัดการประชุมและศูนย์กลางการท่องเที่ยวที่นำมาซึ่งภาพลักษณ์ที่ดี โดดเด่น และเป็นหนึ่งในแลนด์มาร์คที่สำคัญของโลก

2. ควรให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นของประชาชนโดยการทำประชาพิจารณ์เพื่อรับฟังความเห็นของประชาชน

3. รัฐบาลควรสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องชัดเจนให้กับประชาชนทุกคนในประเทศ เนื่องจากประเทศไทยถือเป็นประเทศที่เคร่งครัดในศีลธรรม โดยการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้าใจสถานบันเทิงแบบครบวงจรอย่างถูกต้องว่า สถานบันเทิงแบบครบวงจร เน้นการเป็นสถานบันเทิง การเป็นสถานที่จัดประชุม และเป็นที่พักผ่อนของประชาชนที่ต้องการความสะดวกสบาย และต้องการผ่อนคลายจากการทำงาน

4. รัฐบาลควรพิจารณาปรับปรุงกฎหมายและมาตรการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพนัน เพื่อให้เกิดความครอบคลุมและชัดเจน สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อไม่ให้เกิดการตีความในการบังคับใช้ ประกอบกับมีบทกำหนดโทษที่ได้สัดส่วนกับการกระทำความผิด เพื่อป้องกัน ยับยั้ง การกระทำความผิด และเพื่อเป็นตัวอย่างแก่บุคคลที่คิดจะกระทำความผิด

5. นอกจากผลกำไรที่ผู้ประกอบการกาสิโนจะต้องจ่ายให้ภาครัฐแล้ว รัฐบาลจะต้องมีระบบการแบ่งปันผลกำไรคืนให้กับสังคมผ่านกิจกรรมการพัฒนาเยาวชน ตลอดจนสนับสนุนองค์กรที่เข้าไปช่วยเหลือผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการเปิดบ่อนกาสิโน

6. ควรให้บริษัทข้ามชาติซึ่งเป็นมืออาชีพมารับสัมปทานทำกาสิโน เนื่องจากระบบดังกล่าวจะสามารถตรวจสอบได้ถึงความโปร่งใส และด้วยความเป็นมืออาชีพที่ทำกาสิโนมาแล้วทั่วโลก บริษัทเหล่านี้มีระบบในการตรวจสอบผู้ที่เข้ามาเล่นพนัน ตั้งแต่อายุต้องบรรลุนิติภาวะหรือบางคนที่มีติดแบล็กลิสต์ จะมีกระบวนการกีดกันไม่ให้เข้ามาเล่น หรือบางคนเข้าสู่ภาวะเสพติดการพนัน จะมีระบบป้องกันไม่ให้เข้ามาเล่น

7. รัฐบาลควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับการใช้สถานบันเทิงแบบครบวงจรเป็นเครื่องมือช่วยในการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เพื่อให้ประเทศไทยกลายเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวของโลก ก่อให้เกิดการจ้างงาน การลงทุนและการสร้างรายได้เพิ่มในพื้นที่ให้กับผู้ประกอบการธุรกิจ อาทิ โรงแรม ห้องประชุม ห้องอาหาร ร้านค้า

8. รัฐบาลควรมีมาตรการป้องกันการเกิดผลกระทบสิ่งแวดล้อมในการก่อสร้างอาคาร สิ่งปลูกสร้าง การบำบัดน้ำเสีย ตลอดจนการป้องกันมลพิษต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้น

9. รัฐบาลควรศึกษาถึงผลกระทบจากการเปิดสถานบันเทิงแบบครบวงจรและกาสิโนที่ถูกกฎหมายให้รอบด้านและมีการเตรียมความพร้อมโดยจัดหรือลดทอนปัญหาอุปสรรคที่อาจเกิดขึ้น ตลอดจนออกมาตรการเยียวยากลุ่มคนที่จะได้รับผลกระทบ

จัดทำโดย

นางรติมา คชนันท์

วิทยากรชำนาญการพิเศษ

กลุ่มงานบริการวิชาการ 2 สำนักวิชาการ

โทร 0 2242 5900 ต่อ 5741

Email: sapagroup2@gmail.com

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ. (ม.ป.ป.). **ข้อมูลประชากรของมาเลเซียไตรมาส 1/64**. สืบค้น 5 สิงหาคม 2566 จาก https://oldweb.ditp.go.th/contents_attach/734530/734530.pdf
- กุลนรี นุกิจรังสรรค์. (2566). **สถานการณ์อุตสาหกรรมการพนันในกัมพูชาและบทบาทของจีน**. สืบค้น 15 สิงหาคม 2566 จาก <http://www.ias.chula.ac.th/article/สถานการณ์อุตสาหกรรมการ/>
- ข้อเสนอหารายได้"กาสิโนเสรี" ขบคิดให้ได้ดีได้ไม่คุ้มเสีย โดย "อนุสรณ์ ธรรมใจ". (15 มกราคม 2566). **เนชั่นออนไลน์**. สืบค้น 28 พฤศจิกายน 2566 จาก <https://www.nationtv.tv/news/scoop/378899875>
- จตุรงค์ กอบแก้ว. (8 สิงหาคม 2565). **กาสิโนเสรี...คุ้มค่าจริงหรือ?**. สืบค้น 15 สิงหาคม 2566 จาก <https://www.salika.co/2022/08/08/free-casino-is-it-really-worth-it/>
- เซ็คลิสต์ "กาสิโน" 6 ประเทศรอบไทย แหล่งดูดนักท่องเที่ยวสายเสี่ยงโชค. (8 ธันวาคม 2564). **กรุงเทพธุรกิจ**. สืบค้น 28 พฤศจิกายน 2566 จาก <https://www.bangkokbiznews.com/polities/976176>
- เชษฐ รัชดาพรธนาธิกุล. (2556). **มาตรการทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพนันในประเทศมาเลเซีย. วารสารกระบวนการยุติธรรม**, 6 (3), 1-27
- ณัฐกร วิทิตานนท์. (2559). **ผลกระทบจากสถานการณ์การพนันตามแนวชายแดน: กรณีคิงส์โรมันกาสิโน เขตเศรษฐกิจพิเศษสามเหลี่ยมคำ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว**. สืบค้น 6 ธันวาคม 2566 จาก http://www.gamblingstudy-th.org/imgadmins/research_file/2559-natthakorn-kings-roman-casino.pdf
- ณัฐภูมิ สารรักษ์. (2561). **ปัญหาและอุปสรรคในการป้องกันและปราบปรามการพนันในประเทศไทย ตามพระราชบัญญัติการพนัน พุทธศักราช 2478**. สืบค้น 23 พฤศจิกายน 2566 จาก <http://dspace.spu.ac.th/handle/123456789/6782>
- ถึงเวลาไทยเปิด 'กาสิโน' ดึงดูดนักท่องเที่ยว สร้างรายได้เข้าประเทศ?. (7 ธันวาคม 2564). **สำนักข่าวอิศรา**. สืบค้น 10 พฤศจิกายน 2566 จาก <https://www.isranews.org/article/isranews-coop/104791-isranews-225.html>
- บันทึกการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 25 ปีที่ 3 ครั้งที่ 9 (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง)**. (25 พฤศจิกายน 2564) (น. 6-8). กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, สำนักรายงานการประชุมและชวเลข.
- บันทึกการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 25 ปีที่ 3 ครั้งที่ 12 (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง)**. (2 ธันวาคม 2564) (น. 4-6). กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, สำนักรายงานการประชุมและชวเลข.
- บันทึกการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 25 ปีที่ 4 ครั้งที่ 21 (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง)**. (12 มกราคม 2566) (น. 9). กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, สำนักรายงานการประชุมและชวเลข.
- บันทึกการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ 26 ปีที่ 1 ครั้งที่ 27 (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง)**. (26 ตุลาคม 2566) (น. 5-6). กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, สำนักรายงานการประชุมและชวเลข.

- เปิดใหม่ไลน์ข้อเสนอผูกกาสิโน (อีกแล้ว) มาได้ยังไง. (19 มิถุนายน 2558). **ผู้จัดการออนไลน์**. สืบค้น 5 เมษายน 2566 จาก <https://mgronline.com/politics/detail/9580000069512>
- เปิดสถิติค้บ่อนทั่วไทย อยู่ที่ไหน-จับได้เท่าไร. (13 มกราคม 2564). **ไทยพีบีเอส**. สืบค้น 28 พฤศจิกายน 2566 จาก <https://www.thaipbs.or.th/news/content/300260>
- รัตพงษ์ สอนสุภาพ. (2555). **บ่อนการพนันตามแนวชายแดนผลกระทบและแนวทางการจัดการ**. กรุงเทพฯ: ศูนย์การศึกษาปัญหาการพนัน.
- ลุ่นเปิด 'กาสิโน' ในไทย (1) ทำได้จริงจุดเปลี่ยนสำคัญ!. (15 ธันวาคม 2564). **เดลินิวส์ออนไลน์**. สืบค้น 1 พฤศจิกายน 2565 จาก <https://www.dailynews.co.th/articles/570602/>
- วิลาสิณี ฉายรัตน์ตระกูล. (28 กันยายน 2560). **บทวิเคราะห์แนวความคิดการเปิดกาสิโนในประเทศไทยเปรียบเทียบกับประเทศญี่ปุ่น**. สืบค้น 10 มีนาคม 2566 จาก http://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parliament_parcy/ewt_dl_link.php?nid=43053
- ศิริพร ยอดกมลศาสตร์. (ม.ป.ป.). **กาสิโนถูกกฎหมาย อาจไม่ง่ายเหมือนสูตรสำเร็จ**. สืบค้น 25 พฤษภาคม 2565 จาก https://www.gamblingstudy-th.org/issues_topic_1/382/1/1/legalized-casino-difficulty/
- สตีธร ธนานิธิโชติ. (2554). การพนันในมิติสังคม เศรษฐกิจและกฎหมาย. **วารสารเศรษฐศาสตร์และนโยบายสาธารณะ**, 2 (4), 90-110.
- 'สังคม' แนะเปิดกาสิโนตามสิงคโปร์โมเดลชูสร้างรายได้ 1 ล้านล้านต่อปีจ้างงานเพิ่ม 3 แสนคน. (30 มกราคม 2565). **ไทยโพสต์**. สืบค้น 23 พฤศจิกายน 2566 จาก <https://www.thaipost.net/economy-news/75706/>
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (27 กรกฎาคม 2565). **รายงานผลการพิจารณาศึกษาอดีต เรื่อง การศึกษาการเปิดสถานบันเทิงแบบครบวงจร (Entertainment Complex) การจัดเก็บรายได้ และภาษีจากรูจิกกาสิโนถูกกฎหมาย และมาตรการในการป้องกันและแก้ไขปัญหาบ่อนการพนัน ผิดกฎหมาย การแพร่ระบาดของตู้เกมพนันไฟฟ้าและการพนันออนไลน์**. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- อนุสรณ์ ธรรมใจ. (15 มกราคม 2566). **ข้อเสนอหารายได้"กาสิโนเสรี" ขบคิดให้ตีได้ไม่คุ้มเสีย**. สืบค้น 10 สิงหาคม 2566 จาก <https://www.nationtv.tv/news/scoop/378899875>
- เอกพล จันทนะสาโร. (2561). **การศึกษาสำรวจทัศนคติของคนไทยต่อการก่อตั้งกาสิโนในประเทศไทย**. สืบค้น 1 มีนาคม 2566 จาก http://ethesisarchive.library.tu.ac.th/thesis/2018/TU_2018_5904010344_8246_9735.pdf

ภาษาต่างประเทศ

- Blaschke, B. (2023, January 4). **Singapore swing**. Retrieved April 26, 2023 from <https://www.asgam.com/index.php/2023/01/04/singapore-swing/>

- Genting Malaysia Berhad. (2023). **Annual report 2022**. Retrieved April 26, 2023 from https://www.gentingmalaysia.com/wp-content/uploads/2023/04/GENM_Annual-Report-2022.pdf
- Kaneko, S. & Kakegawa, Y. (2023, April 15). **Japan's 1st casino looks to copy Singapore's success**. Retrieved July 30, 2023 from <https://asia.nikkei.com/Business/Travel-Leisure/Japan-s-1st-casino-looks-to-copy-Singapore-s-success>
- Komiya, K. (2023, April 15). **Japan approves \$8.1 billion Osaka resort, country's first casino**. Retrieved July 30, 2023 from <https://www.reuters.com/markets/asia/japan-approves-osaka-site-countrys-first-casino-2023-04-14/>
- Kyodo, J. (2023, April 12). Japan set to approve first casino resort in Osaka. **The Japan Times**. Retrieved May 5, 2023 from <https://www.japantimes.co.jp/news/2023/04/12/national/osaka-casino-likely-approval/>
- Ministry of Home Affairs. (2022, July 31). **Gambling Regulatory Authority of Singapore to be operational from 1 August 2022**. Retrieved May 5, 2023 from <https://www.mha.gov.sg/mediaroom/press-releases/gambling-regulatory-authority-of-singapore-to-be-operational-from-1-august-2022/>